Balambér óvoda

2049. Diósd. Homokbánya út 102.

Telefon:06/30/960-8118

E-mail: balambervilaga@gmail.com

Web: www.balambervilaga.hu

OM azonosító:203422

BALAMBÉR ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2019.

Legutolsó Módosítás: 2025. augusztus

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Intézmény OM - azonosítója: **203422** **Balambér Óvoda** 2049 Diósd, Homokbánya u. 102. OM azonosító: 203422 Adószám: 18908312-1-13 Bszsz.: 10405004-50526868-89821002	***Óvodaigazgató:*** ***Kardos Réka*** Balambér Óvoda 2049 Diósd Homokbánya u. 102. Ph. OM azonosító: 203422 Adószám: 18908312-1-13
Legitimációs eljárás	
Elfogadja	**Véleménynyilvánítók:** x ..... **Szülők közössége nevében** *:* *Vhr.122§.(9);(11)*
jóváhagyta: ..... *fenntartó* *Nkt. 26§(1)* Balambér Világa Alapítvány 1224 Bp., Dózsa Gy. út 93/b Adószám: 18201976-1-43	**Készítette:** **Óvodaigazgató** *(Nkt.26§(1)* **Elkészítésében közreműködött:** **Nevelőtestület** *(Nkt.26§(1)*
Ph.	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: Vezetői irodában, az óvoda honlapján: www. balamberovi.hu Az óvodaigazgató, és az óvodapedagógusok kötelesek a szülők részére tájékoztatást adni a Pedagógiai Programról. *(20/2012.(VII.31.)EMMI rendelet 82§(2).*	**Érvényes:** A kihirdetés napjától visszavonásig

Tartalom

A pedagógiai program jogszabályi háttere 5

I. Az intézmény jellemző adatai 6

II. A Balambér Óvoda bemutatása: 6

II.1. Programunk küldetése – filozófiája 8

II.2. Gyermekképünk – Óvodaképünk 8

Gyermekképünk: 8

Óvodaképünk: 8

II.3. Az óvoda nevelési alapelvei, értékei és célkitűzései 9

II.3.1. Pedagógiai programunk cél és feladatrendszere 9

II.3.2. Személyes bánásmód alapelvei: 11

III. A program megvalósításának személyi és tárgyi feltételei 11

III/1. A kitűzött célok elérésének tárgyi feltételei, az óvoda szűkebb és tágabb környezete 11

III/2. **A megfogalmazott céljaink elérésének *személyi feltételei:*** 12

III/2.1. Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága 13

III/2.2. A különböző továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák szervezeti egységeken belül történő átadásának módszertana, eljárása 13

III/2.3. Reflektív pedagógiai szemlélet és gyakorlat 13

IV. Pedagógiai programunk nevelési feladatrendszere 17

IV/1. Játék és tanulási tevékenység a gyakorlatban 17

IV./2. Tanulási tevékenység 18

IV/3. Társas, közösségi tevékenység- Érzelmi, erkölcsi nevelés, és az értékorientált közösségi nevelés szociális tapasztalatok biztosítása 21

IV/3.1. Az erkölcsi nevelés alapelvei, tartalma, és feladatai 21

IV./3.2. Társas, értékorientált közösségi tevékenység 24

IV./3.3. Kiemelt területei a társas közösségi tevékenységnek 25

IV/3.4. A csoport szokás-, szabályrendszerének kialakítása 25

V. Szabadidős tevékenység 26

VI. A gyermek gondozásával kapcsolatos feladatok 26

VI/1. Az egészséges életmódra nevelés 26

VI/2. Lelki egészség fejlesztése, viselkedési szokások formálása 28

VI/3. Az egészség és környezeti nevelés alapelvei 29

VII. Értékteremtő munkatevékenység 30

VIII.A pedagógiai program segítségével megvalósuló fejlesztés keretei óvodánkban 31

VIII/1. A komplex foglalkozások rendszere 31

VIII/2. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés célja 32

VIII/3. A külső világ tevékeny megismerése 33
VIII/4. Matematika 36
VIII/5. A művészeti nevelés adta lehetőségek rövid bemutatása 36
VIII/5.2. Verselés, mesélés 37
VIII/5.3. Ének, zene, népi játék, tánc 38
VIII/5.4. Vizuális tevékenységek 39
VIII/6. Mozgás - Mindennapos rendszeres mozgás 40
IX. Az óvoda hagyományai és ünnepei 42
A ünnepek és hagyományéltető programok személyiségfejlesztő hatásai – a fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére: 43
X. Az óvodai élet megszervezésének elvei 44
XI. Az óvodai nevelés/tanulás tervezése 45
XII./1 A gyermekvédelem pedagógiai tevékenységének rendszere 48
XIII. Inkluzív pedagógia - Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással - a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések 50
XIII./1. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek: 50
XIII./2. A tehetséges gyerekek és szüleik segítése, integrálása 53
XV.A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések 55
XV./1 Az óvodában megvalósuló esélyegyenlőségi intézkedések közvetlen céljai 55
XV./2.A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek 56
XVI. Az óvoda kapcsolatrendszere 58
XVI./1. Az óvoda és környezetének együttműködése 58
XVI.2. Az óvodapedagógus és a dajka együttműködése 60
XVI.3. Az óvodapedagógus és a pedagógiai asszisztens együttműködése 61
XVI./4. Társintézményekkel való tervezett kapcsolataink 61
XVI./5. Segítő intézmények, szakemberek 63
XVI./6. Szakmai szervezetek 65
XVII. Szolgáltatásaink 65
XVIII. A pedagógiai munka dokumentációi - a gyermekek fejlettségállapotának mérése 66
XIX. A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése: 66
XIX./1. OviKréta 66
XIX./2. Csoportszintű pedagógiai dokumentumok 66
XIX./3. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése és értékelése 69
XX. A három év alatti gyermekek gondozása-nevelése 72
XXI. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére: 72
ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT ..... **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK ..... **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**

A pedagógiai program jogszabályi háttere

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (továbbiakban: Nkt.)
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet -
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Korm. Rend. a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének
- biztosításáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet
- 15/2013. (X.8.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- Balambér Óvoda Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

„Milyen embert is akarunk formálni?
A válasz egyszerű: egészséges testű, akaraterős, jó ítéletű, értelmes, tettre kész, szép célokért hevülő és áldozó embereket, akik meg tudják érteni és élni a szépet és nagyot minden téren, akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal, akik megértik a dolgok összefüggéseit, akik átérzik azt, hogy emberi közösségben élnek, amely csak a kölcsönösségen, méltányosságon, és jóakaraton épülhet.”

Szent-Györgyi Albert

I. Az intézmény jellemző adatai

Az intézmény hivatalos elnevezése: Balambér Óvoda

címe: 2049 Diósd, Homokbánya utca 102.
telefonszáma: +36 30 378 1937
email: balambervilaga@gmail.com

Az óvoda fenntartója, címe, telefonszáma:

fenntartó neve: Balambér Világa Alapítvány
címe: 1224 Bp., Dózsa György út 93./B.
telefonszáma: +36 30 9608118

Az óvoda Alapító Okiratának, /Működési engedélyének száma, kelte:

Alapító Okirat száma: 20210301/2
Alapító Okirat kelte: Diósd, 2021. 03. 01.
Működési engedély száma: PE/045/01867-8/2021
Működési engedély kelte: Diósd, 2021.07.27.
Az Alapító okirat hatályba lépésének napja: 2021. szeptember 01.

A programot készítették: Az óvoda nevelőtestülete az óvodaigazgató irányításával.

II. A Balambér Óvoda bemutatása:

Az óvoda bemutatása:

A Balambér Óvoda Diósd város egyik csendes, nyugodt, könnyen megközelíthető környezetében, kertes házas övezetben, Diósdligeten működik. Jelenleg 2 csoport (35 gyermek) felvételét tudja biztosítani. Diósd városa gyorsan fejlődik, lakosságának száma folyamatosan növekszik, ami Budapest közelségéből adódóan magas férőhely-kihasználtságot jelent az intézmények számára.

Az óvoda épülete a jogszabályi előírásoknak megfelelő, a kiszolgáló helyiségek helyben biztosítottak.
Fejlesztési folyamataink minőségét az óvodapedagógusok színvonalas továbbképzései, valamint az intézmény partnerközpontú működése garantálja.

Hisszük, hogy óvodánk a minőségi, legjobb óvodák láncának egyik méltó láncszeme!
A város intézményeivel, különösképpen más óvodákkal karöltve közös továbbképzések szervezését tervezzük megvalósítani. Szándékaink szerint Diósd város rendezvényein tervezünk – városnapok, szüreti felvonulás stb. – a szülőkkel együtt tevékenyen részt venni.

A gyermeki felmérések eredményének tükrében, szükség esetén igénybe vesszük **külsős szakember**ként a fenntartó anyagi hátterének a biztosításával, a:

- Speciális fejlesztés érdekében a beszédproblémával küszködő gyermekek részére az óvodába kijáró **logopédus**, valamint

- Speciális fejlesztést a tanulási - és magatartási zavarokkal küszködő gyermekek részére, a részképesség zavarok fejlesztése érdekében pedig a szintén az óvodába kijáró **fejlesztő pedagógus** segítségét.

Pedagógiai asszisztens segítségét is igénybe vesszük a személyre szabott gondozás, nevelés megvalósulása, az óvónő nevelő-gondozó munkájának segítése, hatékonyabbá tétele érdekében. Miután a pedagógiai asszisztens egy csoportra nem jár, a fenntartó biztosítja, így meghatározóan jó humánerőforrással rendelkezik az intézmény.

-**továbbá pszichológus** segítségét szükség és igény szerint a különböző, nehezebb nevelési helyzet- és esetmegoldások folyamatos megoldása érdekében a szülők és a kollektíva megsegítésében.

Pedagógia koncepciónk kidolgozásánál elsődlegesen abból indultunk ki, hogy gyermekeink meglévő egyéni képességeire építve segítjük a további sokirányú személyiségfejlesztésüket.

Nevelőmunkánkban fontos annak a tevékenységekkel összekapcsolt szemléletnek a megerősítése, amely támogatja hogy tevékenységek által a gyermek hatékonyabban fejleszthető, mert amiben örömmel vesz részt, az a fejlesztő számára.

A hozzánk járó gyermekek nevelését és fejlesztését szakképzett óvodapedagógusok és a munkájukat segítő szakképzett dajkák végzik.

Óvodapedagógusaink szakmai szempontból jól képzett, tudatos nevelő-oktató munkát végeznek, figyelembe véve a szülők és gyermekek igényeit, szükségleteit. Pedagógiai munkánk során legnagyobb hangsúlyt a képességek fejlesztésére, az igényes kommunikációra, és az egészséges életvitelre nevelésnek szenteljük.

Kiemelt feladatunk a gyermekek számára közel hozni a környezet megismerését, szeretetét, hogy az ahhoz fűződő pozitív attitűdök alapjainak a lerakását segítsük. Épületünk, játszó kertünk állaga és felszereltsége lehetővé teszi a gyermekek sokoldalú fejlesztését, földrajzi fekvésünk lehetőséget ad arra, hogy kihasználjuk tágabb környezetünk adottságait is.

Jól felszerelt tornateremmel rendelkezünk, valamint külön logopédia szobával, ahol szakemberek (logopédus, fejlesztő pedagógus) zavartalanul foglalkozhatnak a gyerekekkel.

A szabad óvodaválasztás lehetőségével élve, a környékről érkező gyermekek felvételét is ellátjuk, amit elsősorban a szülők munkahely választása indokol, és nevelési filozófiánk elmélete, gyakorlata.

A nevelőmunkánk megvalósításához jó, segítő kapcsolatot kívánunk kialakítani a szülői házzal. A Balambér Világa Alapítvány pedig a programunkhoz kapcsolódó nevelési céloknak megfelelően segíti az óvodát.

Célunk, hogy jól kommunikáló, véleményalkotásra képes, nyitott, az iskolába jó esélyekkel induló gyermekek kerüljenek ki az óvodából

II.1. Programunk küldetése – filozófiája

Programunk küldetése – filozófiájának lényege: támogatja a gyermekek azon jogát, hogy életkoruknak és érdeklődési körüknek megfelelő tevékenységben vegyenek részt.

Annak érdekében, hogy felkészítsük a gyermekeket a belsőleg motivált tanulásra, pedagógiai programunk igyekszik megalapozni a jelenkor és a jövő kihívásaihoz továbbá az iskolai tanuláshoz elengedhetetlen attitűdöket, készségeket és képességeket.

Bízunk abban, hogy a hozzánk járó gyermekeknek életre szóló élményeket, ismereteket és szép emlékeket, további életükhöz pedig használható útravalókat tudunk adni. Reméljük, hogy megalapozzuk azokat a képességeket, melyekre szükségük lesz e gyorsan változó világunkban.

II.2. Gyermekképünk – Óvodaképünk

Gyermekképünk:
Nyitott, kiegyensúlyozott, testileg, lelkileg harmonikusan fejlett, vidám gyermekek nevelésén fáradozunk, akik kooperációra és igényes kommunikációra képesek. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik. Biztosítja minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, és önmagához képest fejlődjön.

Fontosnak tartjuk olyan gyermekek nevelését: akik örülnek az életnek, sokat nevetnek, törekednek a békés konfliktusmegoldásokra, elfogadják a feléjük irányuló szeretetet, és ők is kimutatják mások felé a szeretetüket. Akik ki mernek állni a saját igazságukért. Arra szeretnénk nevelni gyermekeinket, hogy tudjanak boldogok lenni, úgy rendezni életüket, hogy abban örömüket leljék.

Hogy képesek legyenek a szabad választásra és megkülönböztetésre, jó-rossz, igaz-hamis, szép és rút között, képesek legyenek a befogadás és az előítélettől mentes érték közvetítésre.

Óvodaképünk:
Derűs, nyugodt, szeretetteljes légkörben neveljük a gyermekeket, biztosítva számukra a mással nem helyettesíthető játékot. A gyermekek testi – lelki – szellemi képességeinek differenciált fejlesztését - az életkorhoz és egyéni képességeikhez igazodó - játékos, élményszerű, sokszínű, változatos tevékenységrendszeren keresztül valósítjuk meg. Olyan óvodai élet megvalósításán fáradozunk, ahol jól érzi magát a gyermek, a szülő pedig biztonságban tudhatja gyermekét. Az óvodapedagógiai tevékenységrendszere személyi és tárgyi, valamint pedagógiaikörnyezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és neveléséneklegmegfelelőbb feltételeit.

- Óvodánkban a családi nevelés elsődleges szerepét tiszteletben tartva a szülőkkel jó együttműködésre törekszünk, partnerként vesznek részt a nevelési folyamatokban. A család mellett (és nem helyett) nevelünk!

Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Nevelési felfogásunk szerint az **óvodapedagógusok, és a pedagógiai asszisztens** modell, példakép a gyermekek számára, alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése.
Jellemzőik:

- Ismerik a rájuk bízott gyerekek életkori szükségleteit,
- Alkalmazzák a differenciáló pedagógiát, egyéni fejlesztést. Igényesek a saját fejlődésükre, az új módszerek elsajátítására.
- Folyamatosan elemzik, értékelik, önreflexió formájában a napi tevékenységüket.
- A gyerekek fejlődését nyomon követik, erről a szülőket érdemben tájékoztatják.
- Módszereiket változatosan alkalmazzák a különleges nevelési igényű gyerekekre is, adott esetben. A gyermekek fejlődését szolgáló módszereket, értékeket, normákat közvetítik a szülők, kollegák felé.
- Rendelkeznek a gyerekek iránt megnyilvánuló együttérző, oda-, és ráfigyelő magatartással,
- Etikusan viselkednek az óvodán belül és kívül.
- Igényük van az önképzésre, részt vesznek továbbképzéseken. Az ott szerzett ismereteiket a napi nevelőmunkájukban alkalmazzák.
- Problémamegoldó képességgel rendelkeznek,
- Tiszteletben tartják a gyermekek és szülők jogait,
- A gyermekeket a helyes viselkedési normák betartására nevelik.
- A gyermekek egyéni fejlődése érdekében keresik az együttműködést más társadalmi, egészségügyi, civil szervezetekkel.

II.3. Az óvoda nevelési alapelvei, értékei és célkitűzései

II.3.1. Pedagógiai programunk cél és feladatrendszere

A ***tevékenységközpontú óvodai nevelési program lényege***

A **Óvodánk** pedagógiai programja a Tevékenységközpontú óvodai nevelési program adaptációjaként a Köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény, a 363/2012 (XII.17.) Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának módosítása, valamint 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet figyelembevételével készült el.

A ***tevékenységközpontú óvodai nevelési program lényege***, melyet pedagógiai programunk is középpontba állít, a gyermeki tevékenységre épülő óvodai nevelés, melynek célja a személyiség minél sokoldalúbb formálása, fejlesztése.

Programunk cél és feladatrendszerét úgy alakítottuk ki, hogy az megfeleljen:
- az Óvodai nevelés országos alapprogram előírásainak,
- a Tevékenységközpontú program alapelveinek,
- valamint az óvoda és környezete által biztosított feltételeknek.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának, a Tevékenységközpontú óvodai programnak és a mi pedagógiai programunknak is a ***nevelési funkció kiteljesítése és a gyermekközpontú, tevékenységeken alapuló nevelés a célja,*** melyet a gyermek képességeinek sokoldalú fejlesztésével kívánunk elérni.
A képességfejlesztés – miután a teljes személyiséget érinti – rendkívül komplex, összetett feladat és folyamat, melynek egyes elemeit kiemelten kezeljük.

Pedagógiai szempontból ***kiemelt célként*** a kooperációs és kommunikációs képességek fejlesztését, valamint az egészséges életmódra nevelést jelöljük meg. Illetve az óvodai életvezetési készségek fejlesztése. Célunk a gyermekek olyan képességeinek fejlesztése, melyek segítik őket a mindennapi élet kihívásainak sikeres kezelésében. Ide tartozik a problémamegoldás, az alkalmazkodás, a konfliktuskezelés, az önállóság és az önbizalom növelése, valamint az egészséges életmódra való nevelés.

A kooperációs képességek fejlesztésének gyakorlati tartalma:

- Azt szeretnénk elérni, hogy a kisgyermek képes legyen másokkal (felnőttekkel, gyermekekkel) az együttműködésre. Egyéniségét a társas közösségi együttműködés keretein belül sikerüljön kibontakoztatni.

A kommunikációs képességek fejlesztésének gyakorlati tartalma:

- A társakkal, a csoporttal, a közösséggel való együttműködéshez és az iskolai életre való felkészítéshez egyaránt szükséges a jó kommunikációs képesség, ezért ennek fejlesztését kiemelt feladatnak tekintjük

Az egészséges és kultúrált életmódra nevelés gyakorlati tartalma óvodánk pedagógiai programjában:

- Egészséges és biztonságos környezet kialakítása
- Minél több mozgás biztosítása a gyermekek számára elsősorban a természetben, a szabad levegőn, saját kertben
- Egészséges ételek biztosítása a gyermekek számára (zöldség, gyümölcs, teljes kiőrlésű gabona, biotermékek, olajos magvak…stb., nem zsíros ételek, húsok., és inkább fehér húsok, hal fogyasztását szorgalmazzuk.)
- Kulturált étkezési szokások kialakítása
- Mindennapi testnevelés, mely magában foglalja az úszást, jógát, TMST tornát, erősítő tornát, gerinc tornát, lábboltozat javító, korrekciót, tornaterem használatát, sétákat, kirándulásokat, versenyjátékokat
- Testnevelés foglalkozások
- életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz.

Az óvodai életvezetési készségek fejlesztésének célja:

Problémamegoldó készségek fejlesztése:
A gyermekek megtanulják felismerni és megoldani az óvodai életben felmerülő problémákat, konfliktusokat.
Alkalmazkodóképesség erősítése:
A gyermekek megtanulnak alkalmazkodni az új helyzetekhez, emberekhez és szabályokhoz.

Önállóság és önbizalom növelése:
A gyermekek egyre önállóbbá válnak a mindennapi tevékenységekben, és ezáltal növekszik az önbizalmuk is.
Az óvodában az életvezetési készségek fejlesztése az alábbi tevékenységekkel kerül fejlesztésre: szerepjátékok, közös tevékenységek, szabályok megalkotása és betartása, konfliktuskezelés

Az életvezetési készségek fejlesztése az óvodában megalapozza a gyermekek későbbi sikeres életét, és segít nekik megbirkózni a felnőttkor kihívásaival.

A személyiségfejlesztés a képességek tevékenységek általi fejlesztését jelenti. Kitűzött célunkat 2,5- 6 (7) éves korban gyermekközpontú és cselekvés-, vagy tevékenységközpontú nevelés segítségével kívánjuk elérni. A képességek fejlesztése a napi óvodai gyakorlatban valósul meg. (Ennek elméleti hátterét a Tevékenységközpontú program 6-19 oldala tartalmazza.)

A képességek fejlesztése differenciáltan, a gyermek életkorához, meglévő képességeihez igazítottan történik. A differenciált, személyes bánásmód azon az elven alapul, hogy minden gyermek egyedi, mindenki mástól különböző individuum, akinek a különbözőségéből adódóan joga van ahhoz, hogy egyediségéből adódóan a neki leginkább megfelelő nevelésben részesüljön.

Programunk a gyermekek egyéni gyermek testi és lelki és értelmi fejlesztésére törekszik, épít tulajdonságaikra, viselkedésükre, érdeklődésükre, korábbi ismereteikre és tapasztalataikra.

II.3.2. Személyes bánásmód alapelvei:

Óvodánkban a ***személyes bánásmód alapelvei:***

a.) a gyermeki személyiséget középpontba helyezzük
b.) a gyermek mindenek felett álló érdekeit helyezzük előtérbe
c.) a gyermek testi-lelki szükségleteit elfogadjuk és igyekszünk kielégíteni
d.) a gyermek önkibontakozását elfogadjuk, elősegítjük és szorgalmazzuk

A differenciált, személyes bánásmód sikeréhez szükséges feltételek:

a.) a gyermek megismerése (családi környezet, fejlődésének sajátosságai, környezeti hatások, stb.)
b.) a humanisztikus gyermekszemlélet érvényesülése az óvoda dolgozói részéről (elfogadás, megértés, tisztelet, bizalom a gyermek iránt)
c.) a megfelelő környezet és nyugodt, szeretetteljes, biztonságos nevelési légkör megteremtése a testi, lelki, szociális fejlődés érdekében. A differenciált pedagógiai hatás a gyermeki személyiség egészét érintse
d.) a differenciálás az óvodapedagógusok számára lehetőséget nyújt a nevelés – fejlesztés – tanulás során a lehető legváltozatosabb tevékenységrendszer kialakítására

III. A program megvalósításának személyi és tárgyi feltételei

Helyzetelemzés, a pedagógiai program megvalósításának helyszíne, környezete

III/1. A kitűzött célok elérésének tárgyi feltételei, az óvoda szűkebb és tágabb környezete

Tárgyi feltételek

Mivel a gyermekek személyiségét nagymértékben befolyásolja a környezet, az őket körülvevő eszközök, játékok, tárgyak, milyensége, minősége, ezért törekszünk a helyi Pedagógiai Programunk megvalósításához szükséges olyan tárgyi feltételek biztosítására, amelyben a

tárgyak, a játékok megfelelnek a gyermekek testméretének, és segítik egészségük megőrzését, fejlődését.
A tárgyakat, melyeket a gyermekeink használnak, számukra hozzáférhető módon és helyen helyezzük el úgy, hogy egyúttal biztosítsuk a biztonságot, balesetmentességet.
Arra törekszünk, hogy a gyermekek óvodai életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.

Az eszközök beszerzésének alapelvei:

- Gyermekek testméretének való megfelelés.
- Az EU szabványnak megfelelő minőség.
- Természetesség, esztétikusság ((berendezési tárgyak, játékok) kopásállóság. Az óvoda bútorai, belső berendezése a kisgyermek méretéhez, igényeihez igazított, biztosítja a tevékenykedtetés és a pihenés feltételeit egyaránt.
- Egészségre nem káros alapanyagok használata.
- A gyermek fejlesztését szolgálják (játékeszközök). Az óvoda szakmai felszereltsége az eszköznorma törvényi elvárásainak megfelelően bővül a nevelés-fejlesztés szolgálatához..
- Legyen gazdaságos (reális ár, tartósság).
- Feleljen meg a biztonsági előírásoknak.
- Legyen mobilizálható, a gyermekek által mozgatható. Az óvodának egyidejűleg biztosítania kell a megfelelő munkakörnyezetet a dolgozók számára is, valamint lehetőséget kell teremteni a szülők fogadására is. Óvodánkban ennek helyszíne a vezetői iroda, illetve nevelési időn túl, a csoportszoba.
- A korszerű óvodaépületünk, az árnyékos és napos részű udvar, a mozgásos játékokhoz az egyenletes füvesterület biztosítják, valamint a homokozó, a mászókák, és egyéb mozgásra inspiráló eszközök gazdagítják és színesítik gyermekeink játék –és mozgáslehetőségét. Továbbá a tornaterem, az uszodai lehetőség igénybevétele, valamint a logopédiai szobarész kialakítása
- Arra törekszünk, hogy esztétikus, tartós, biztonságos játékeszközök és környezet vegye körül a kisgyermeket.

III/2. **A megfogalmazott céljaink elérésének *személyi feltételei:***

- Nyugodt, meleg, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtésén fáradozunk.
- Az óvodapedagógus modell szerepét hangsúlyosan érvényesítjük, amelynek fontos eleme a gyermekkel való aktív, kölcsönös együttműködés a nevelőmunka során.
- A személyi feltételek közé tartozik az óvodapedagógus, a dajka, és a pedagógiai asszisztens együttműködő, egymást segítő attitűdje a nevelőmunkában

Humán erőforrás:

- Pedagógusok száma: 4 fő
- Pedagógiai munkát segítők száma: 3 fő
- Egyéb segítő munkatársak: fő
- Szak-, és egészségügyi szolgálat külső segítő szakemberei: védőnő, orvos, logopédus, pszichológus

A nevelőtestület képzettségi mutatói:

- Óvóképző főiskolát végzett pedagógusok száma: 4 fő
  ebből:
  - ✓ Másoddiplomás képzésben (pedagógus szakvizsga) részt vett: 1 fő

  szakterület: Tanügyigazgatási, nevelési-oktatási, intézményi ismeretek kiemelt tanulmányterület
  - ✓ Szakértő: 1 fő

  szakterület: tanügyigazgatás: óvoda
  pedagógiai értékelés: óvodai nevelés
  - ✓ másoddiplomás képzés: 1 fő

  szakterület: szociálpedagógus

III/2.1. Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága

Egyrészt a törvényi előírások elvárásait követve, másrészt pedig a Pedagógiai program minél magasabb szintű, leghatékonyabb megvalósítását szolgáló továbbképzéseken bővítjük szakmai tudásunkat, erősítjük a kompetencia területeinket.
A szervezett továbbképzéseken, konferenciákon túl élünk az önképzés lehetőségeivel: szakcikkek olvasása, szakfolyóiratok figyelemmel kísérése, szakmai tapasztalatcseréken, megbeszéléseken részt vétel, mint egyéb továbbképzési színterek.
Fontosnak tartjuk, és keressük a lehetőségeket a pedagógiai munkát segítők (dajka, pedagógiai asszisztens) szakmai kompetenciáinak fejlesztésére is.
A pedagógus-továbbképzés rendszeréről szóló 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet), alapvetően formálta át a korábbi szabályozást.
2025. szeptember 1-jén minden pedagógus számára új, ötéves pedagógus-továbbképzési ciklus indul. A pedagógus, a pedagógus-továbbképzést a köznevelési intézmény igazgatója által kijelölt szakmai megújító képzések (a továbbiakban: *tartalmi megújító képzés*), valamint a pedagógus által választható képzés (a továbbiakban: *választható képzés*) elvégzésével teljesíti.
Az óvodaigazgató a pedagógus-továbbképzési nyilvántartás adatai alapján a pedagógus-továbbképzés teljesítése érdekében *egy nevelési, tanítási évre szóló pedagógus-továbbképzési intézményi programot készít*, - *vonatkozó előírásoknak megfelelően- minden nevelési évben április 30-ig, szakmai munkaközösségek bevonásával,* melybe a gyakornoki továbbképzésre kötelezetteket is felveszi.

III/2.2. A különböző továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák szervezeti egységeken belül történő átadásának módszertana, eljárása

A továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák átadásának színterei:

- óvodavezető és közvetlen pedagógus kolléga tájékoztatása (szóban) illetve a soron következő óvodapedagógusi fórumon (szóban)
- önként vállalt, és munkaterv tartalmának megfelelő gyakorlati bemutatás
- lehetőség szerint a továbbképzésen kapott szakmai anyagok kollégák közötti megosztása (elektronikusan, ill.nyomtatott formátumban)

III/2.3. Reflektív pedagógiai szemlélet és gyakorlat

Az igényes óvodapedagógus képes elemezni munkáját, tudja, hogy mit, miért és hogyan csinál. Nem elégszik meg a puszta rutinnal, azzal, hogy „így szoktam, szoktuk, ez korábban már bevált". „A reflexióra, azaz megfigyelésre, elemzésre és értékelésre való képesség a pedagógiai professzió alapköve."(Hunya Márta)

Különösen most lett jelentősége a TÉR rendelet bevezetésével, a hiteles szakmai énkép alakulásában, segítésében. Megtapasztaltuk, hogy minél stabilabb szakmai énképpel rendelkezik egy óvodapedagógus, annál inkább biztosítva lesz számára a pályával való belülről kontrollált azonosulás, a sikeresség-érzés lehetősége.

A digitális technikák olyan kihívásként jelentkeznek az oktatásban, amelyek alkalmazására a pedagógusok többsége még nem készült fel. A technikai-alkalmazási jártasság hiánya és a módszertani tanácstalanság is akadályozza ezen technikák alkalmazást, elterjedését.

Info-kommunikációs technika alkalmazása az óvodában
A pedagógus feladata az IKT használatának beépítése a mindennapi tevékenységébe, a felkészüléstől, a tervezésen keresztül a megvalósításig.
Stratégiai célok az IKT alkalmazásával kapcsolatosan:

- Az óvodapedagógusok ismerjék az oktatásban használatos IKT eszközöket és ezek főbb alkalmazási területeit.
- Az óvodapedagógusok képesek legyenek használni a legelterjedtebb eszközöket: (nyomtató, kamera…stb.)
- Az óvodapedagógusok képesek legyenek kiválasztani, ismerni és megfelelően használni a bevált szoftvereket (szövegszerkesztő, táblázatkezelő, képszerkesztő)
- Az óvodapedagógusok képesek legyenek információkeresési és kommunikációs céllal használni az internetet.
- Az óvodapedagógusok képesek legyenek IKT elemekkel gazdagítani oktatási anyagaikat, képesek legyenek a gyerekek érdeklődéséhez, képességeikhez leginkább illő anyagokat, megoldásokat választani.
- Az óvodapedagógusok az egész éves munkájukba beépítik az IKT eszközök használatát
- Az óvodapedagógusok ismerik és betartják a számítógép és az internethasználat nemzetközi, országos és helyi szabályait, szerzői, jogi törvényeket és rendelkezéseket, illetve az információkezelés egyéb szabályait.

Pedagógus feladata:

- A tevékenységek során kellő odafigyeléssel és gondoskodással alkalmazza a modern infokommunikációs eszközöket.
- Figyelembe véve az adott csoport életkorát, szociális összetételét, érdeklődését,
- Alkalmazási területek: az egész nap folyamatába építve áthatja az egész óvodai tevékenységet.

A rendszer pedagógiai előnyei:

- Letölthetünk verseket, meséket, zenéket, mesefilmeket.
- Letölthetünk az óvodai információkhoz aktuális ismeretterjesztő anyagokat
- Letölthetünk szakmai prezentációkat, dokumentumokat
- Kereshetünk információkat pl. bábszínház, múzeum, szolgáltatások terén
- Megismerhetjük más óvodák programjait, ötleteit.
- Nemzetközi kapcsolatot létesíthetünk hasonló programmal működő óvodákkal
- Kész feladatlapokat, színezőket nyomtathatunk ki.
- Tájékozódhatunk a nagyvilág dolgaiban.
- Prezentációkat készíthetünk foglalkozásokhoz.

Hosszú távú célok: (mivel jelenleg részben állnak rendelkezésre)
Az óvoda rendelkezzen:

- hordozható számítógéppel, nyomtatóval
- digitális fényképezőgéppel / kamerával
- internetes hozzáféréssel

Fejlesztési alapelvek:

- gyermekközpontúság előtérbe helyezése
- gyakorlatközpontúság és alkalmazható tudás figyelme bevétele
- a tudás és képességfejlesztés helyes arányának megtalálása
- képesség és személyiségfejlesztés
- a gondolkodás képességének fejlesztése
- kreativitás, vállalkozóképesség fejlesztése
- kommunikációs készség fejlesztése
- differenciált fejlesztés és az esélyegyenlőség biztosítása
- a folyamatosság, folytonosság és a fokozatosság megteremtése
- kontroll és mérés

Pedagógiai hozzáadott érték:
Az IKT eszközök természetes szemléltető, felhasználást segítő eszközökké válnak.
Mérés értékeléshez: az eredményeket jól szemléltető táblázatok mutatják.
A munkát, összegzést és a fejlődést nyomon követő grafikonok segítik az átláthatóságot, értelmezést.
Az otthoni eszközellátottság egyre természetesebb volta, valamint az informatikai kultúrafejlettsége folytán térben és időben is szélesebb együttműködés alakulhat ki a pedagógusok, valamint a pedagógusok és szülők között.

Az IKT alkalmazásának területei:
Kapcsolattartás :

- Internet
    - ✓ Szülőkkel

–körlevél
–verses anyagok

- ✓ Kollégákkal

-a napló tartalmi elemeinek közös kitöltése
-információ átadás

- ✓ Vezetővel

–információ átadás

- Számítógép

Faliújság anyagának elkészítése
Naprakész információk szülőknek

Menedzselés

- Weblap: Anyagának frissítése, bővítése
- Facebook: Képek, ötletek, pedagógiai tartalmú cikkek
- Internet: Pályázatok figyelemmel kísérése
- Számítógép: Szórólapok, plakátok anyagának megtervezése

Pedagógiai munka

- ✓ Felkészülés.

Internet: Kutató munka
Számítógép: Színezők, feladatlapok készítése

- ✓ Alkalmazás

Kezdeményezés, foglalkozás, szabadidős tevékenység: CD, TV, Video, MP 3, Magnó, Laptop, diavetítő alkalmazása

Dokumentáció

- ✓ Internet

- e-mail, OviKréta, naplóvezetés, tervezés, ellenőrzés, értékelés

- ✓ **Számítógép**

- Értekezletek anyagának elkészítése
- Beszámolók kidolgozása
- Szülői értekezletek anyagának elkészítése
- Jegyzőkönyvek készítése
- Dokumentációs anyag tárolása
- Gyermekek mérésének – értékelésének, egyéni fejlesztési terv készítése

Adatszolgáltatás KIR

- ✓ Számítógép: Statisztikai adatszolgáltatás

Az óvodapedagógusok feladatai:

- az alkalmazott módszerek folyamatos figyelése, értékelése, és szükség szerinti módosítása,
- szükség és lehetőség szerint a folyamatos, értékelő magatartás és figyelem adatokra, a gyermekek folyamatos megfigyelésére épül,
- hospitálást követő egy héten belül reflexió eljuttatása az érintett kolléga számára,
- a szakmai fejlődés tudatos irányítása,

Az elkövetkezendő évek belső továbbképzéseit az alábbi szempontok határozzák meg:

- Működési folyamataink törvényhez igazítása → szabályozó dokumentumaink naprakészségének biztosítása
- A pedagógiai programunkban kitűzött célok, a szerzett kompetenciák alkalmazhatósága, a tanult ismeretek és kompetenciák beépítése a mindennapok nevelési gyakorlatába.

A pedagógiai asszisztens, a dajka, intézményi és az egyes megvalósítási helyeken történő szakmai fejlesztésének, folyamatos továbbképzésének célja a munkaköri feladataik minőségi szinten való ellátásának segítő támogatása: a gyermekekkel, óvodapedagógusokkal, a közvetlen munkatársakkal, és a szülőkkel való kapcsolat eredményességének területein

Két dolgot adhatunk gyermekeinknek,

gyökereket és szárnyakat.

(Közmondás)

IV. Pedagógiai programunk nevelési feladatrendszere

Pedagógiai programunk elméleti alapját adó ***tevékenységközpontú óvodai nevelési program négyes*** feladatrendszerét vesszük alapul a fejlesztés tartalmának megfogalmazásakor.

A ***feladatrendszer elemei:***

- Játék és tanulási tevékenység (anyanyelvi-értelmi fejlesztés)
- Társas közösségi tevékenység (érzelmi, erkölcsi, szociális fejlesztés)
- Értékteremtő munkatevékenység (a testi-lelki szükségletek biztosítása)
- Szabadidős tevékenység (a rendszer valamennyi elemében érvényre jut)

A feladatrendszer elemei csupán az elméletben különíthetők el. A napi gyakorlatban ezek az elemek egymást átszőve, áthatva komplex formában jutnak érvényre.

IV/1. Játék és tanulási tevékenység a gyakorlatban

„Játékaidat elvehetik, ruhádat, pénzedet is elvehetik mások.
De nincsen olyan hatalma a földnek, amelyik elvehetné
tőled azt, hogy a pillangónak tarka szárnya van,
s hogy a rigófütty olyan az erdőn, mintha egy nagy kék virág nyílna ki benned.
Nem veheti el senki tőled azt, hogy a tavaszi szellőnek édes nyírfa illata van,
és selymes puha keze, mint a jó tündéré….”

Értelmezésünk szerint a játék a tanulás alapvető formája. A spontán és aktív felfedező játékot öröm, jókedv és izgalom kíséri. Az önmagában is élményt jelentő játék alapozza meg a hatékony tanulást.

Pedagógiai programunk teljes egészében a játéktevékenység köreire épül megkülönböztetve a szabad játék tevékenységeit, és az óvónő által felajánlott tevékenységeket, melyek a szervezettebb játékos tanulást jelentik, és tervszerűen előkészítettek és felajánlottak. Fontosnak tartjuk figyelembe venni a játék spontaneitását, a játék szabadságát.

Fontosnak tartjuk a **szabad játé**k tiszteletben tartását. Maga a gyermek döntse el szabadon, hogy mivel, mit szeretne játszani. Természetesen a szabályrend megtartásával.

A játék a kisgyermek alapvető tevékenysége. Programunkban ***arra törekszünk,*** hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek a játékra. Ezt a napirend kialakításánál is prioritásként kezeljük. Továbbá kialakításánál figyelembe vesszük, hogy amely igazodjon a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez.
A játék a gyermek számára azt jelenti, hogy maga választhatja meg, mit, mivel, hogyan, hol, meddig, kivel játszik. Ezért akár játékeszközt, akár játéktevékenységet kínálunk fel a gyermeknek, ő szabad akaratából dönthet annak elfogadásáról vagy elutasításáról.
Ezáltal a játék: a megtapasztalás, az élményforrás, a személyiség fejlesztés színtere, a mozgás, a tanulás, a készség, képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

A játék a kisgyermek számára az ***önmegvalósítás egyik kiemelt formája***, ezért a tevékenységekben gazdag játék kibontakoztatásához ***élmények nyújtására*** van szükség. Óvodánkban ezt szolgálják a kirándulások, a báb és színházi előadások, a környezetet felfedező séták, a közművelődési intézményekkel ápolt szoros együttműködések és nem utolsó sorban az óvodai rendezvények, megemlékezések és ünnepek.

A játék objektív feltételei:

- ***Arra törekszünk, hogy a játékidő*** a lehető leghosszabb és összefüggő legyen a napirenden belül, a játékidő a gyermekek számára biztosítsa az önkéntességen alapuló, elmélyült tevékenységet, ezért a játékidő indokolatlan megszakítását igyekszünk elkerülni.

- Fontosnak tartjuk, hogy a játékhoz ***megfelelő helyet, elegendő teret biztosítunk***. A csoportszobában kuckókat, játékra inspiráló sarkokat alakítunk ki, lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára a játéktér önálló átalakítására is.
- A ***játékeszközök*** tekintetében arra törekszünk, hogy megfelelő mennyiségben és jó minőségben álljanak a gyermekek rendelkezésére és biztosítsák az életkornak megfelelő színvonalú játék kialakulását.

A játék szubjektív feltételei:

A ***pozitív légkör*** meghatározó feltétel. Ennek tudatában arra törekszünk, hogy nyugalom, szeretetteljes, kiegyensúlyozott, biztonságos légkör vegye körül a gyermeket.
Az óvodapedagógus állandó feladata:

- az élmények biztosítása. Az élmények már eleve adottak a családban, a gyermeket körülvevő környezetben, ezt kell kiegészíteni, fejleszteni az óvodában.
- a szabad játék elsődlegességének biztosítása a szülőkkel, pedagógus és nem pedagógus kollégákkal való együttműködésben,
- a tevékenységek közötti harmonikus arányok megteremtése,
- megszervezni a játék spontán, indirekt formáit és a kialakult helyzetnek megfelelően csak szükség esetén bekapcsolódni, irányítani a kialakult játéktevékenységet.
- Ingergazdag, kíváncsiságot keltő, mobilizálható játéktér, környezet kialakítása, a játékok elérhető helyen történő elhelyezése
- Játékirányítást segítő (szabad, irányított játék) pedagógiai, pszichológia szakértelem, módszertani kultúra gazdagítása.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenlétével az indirekt irányítás biztosítása a gyermekek optimális személyiségfejlődésének biztosítása érdekében.
- A játék közbeni normák közvetítésével az iskolai beilleszkedéshez szükséges lelki, szociális érettség közvetett segítése.
- A szabad játék és játszótárs biztosítása, játéktámogató magatartással, reflektív attitűddel (differenciált reagálás, egyéni bánásmód megvalósítása) a szülők szemléletformálása

Mivel vegyes korosztályú gyermekcsoportokkal dolgozunk ezért a játék valamennyi fajtájának-gyakorlójáték, építő-konstrukciós játék, szimbólikus játék, szabályjáték, barkácsolás, dramatizálás, bábozás - gyakorlására, megélésére egyaránt törekszünk.

IV./2. Tanulási tevékenység

Iskola-előkészítő fejlesztő tevékenységek szervezése

A tanköteles kort megelőző nevelési évben a gyermekek mindennapjaiban tudatosan kiemelt helyet kapnak azok a fejlesztő tevékenységek, amelyek közvetlenül segítik az iskolai életre való felkészülést. A szabályozásnak megfelelően napi összesen 45 perces időkeretet biztosítunk az iskola-előkészítő fejlesztő foglalkozások számára. Ezeket nem frontális

tanítás formájában, hanem játékos, differenciált és élményalapú tevékenységek keretében valósítjuk meg, figyelembe véve a gyermekek egyéni terhelhetőségét és aktuális fejlettségi szintjét.

Lehetőség szerint a foglalkozásokat külön térben, nyugodt környezetben szervezzük meg, amely segíti a koncentrált munkát és az elmélyülést. A fejlesztések során minden gyermek személyre szabott feladatokat kap: van, akinek a grafomotoros gyakorlatokra, másnak a szókincs bővítésére, vagy éppen a figyelem tartósságára van nagyobb szüksége. A pedagógusok differenciáltan irányítják a feladatvégzést, miközben biztosítják, hogy a gyermekek számára a tevékenység mindig élvezetes és motiváló maradjon. A 45 perces időkeretet több, kisebb egységre bontjuk, így elkerüljük a túlterhelést, és lehetőséget adunk a mozgásos és pihenőidők váltakozására is.

A játék és tanulás egymást kiegészítő, fejlesztő tevékenységek óvodáskorban.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

A tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, sétán jelen van. A cselekvéses tanulás pedig, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. Minden gyermek a maga módján, a maga ütemében, a saját képességei szerint fejlődik, melyet a többszintű differenciálás, az egyéni bánásmód elvén, korszerű óvodapedagógiai módszerek (individualizált és részben egyénre szabott formák, valamint kooperatív tevékenységszervezés, projektmódszer és csoportmunka) alkalmazásával támogatunk. A jövő, az egyre halmozódó információk tömege megkívánja, hogy a gyermekek a tanulás során a legfontosabb képességeket birtokolják. Óvodapedagógusaink minden gyermekben akár tehetséges, vagy lassan haladó típus, megalapozzák azokat a képességeket, melyek alapján örömet jelent gyermekeink számára a későbbi tanulás és önfejlesztés.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás célja:

- Változatos tevékenységek során, a gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építés közben:
  - ✓ alakuljon kompetenciájuk,
  - ✓ erősödjön attitűdjük, készségeik, képességeik,
  - ✓ fejlődjön kreativitásuk.

Az óvodapedagógus feladata:

- Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet (az éppen aktuális téma- projektnek megfelelő eszközök, könyvek, a szokás-szabályokat erősítő piktogramok, stb.) megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.
- A megismerési vágy, kíváncsiság, sokoldalú érdeklődés kielégítése, az óvodában folyó tevékenységekhez való pozitív viszony kialakítása
- A gyermekek tanulását támogató környezet megteremtése, az előzetes tapasztalatok figyelembevételével
- Különböző élethelyzetekben a gyermekek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből szerzett spontán tapasztalatainak, ismereteinek a célirányos fejlesztése
- Tevékenység közben szokások formálása, szociális együttlét iránti igény felébresztése; türelem, kivárás, alkalmazkodás, egymás segítése
- Modellértékű kommunikációs helyzetek teremtése a gyermeki kérdések támogatására
- Értelmi, kognitív és kommunikációs képességek fejlesztése (érzékelés, valósághű észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, valósághoz közelítő képzelet)
- A gyermekek személyiségének fejlesztése; önállóság, kitartás, pontosság, feladattudat
- A gyermek érési folyamatához, személyiségéhez igazított pedagógiai módszerek alkalmazása
- Személyre szabott pozitív értékeléssel a cselekvéses tanulás segítése
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése

Fontos, hogy a pedagógus az életkori sajátosságok figyelembevételével válassza meg az alkalmazott módszereket, amelyek a tanítás-tanulás eredményességét segítik.

A tanulás feltételei, formái:

Óvodánkban a tanulás a játék motivációs bázisára támaszkodik.
Az óvodás gyermek tanul míg játszik és játszva tanul. A tanulás – mint folyamat - a gyermek egész napi óvodai életében nyomon követhető.

A tanulás feltételei:

- A gyermek cselekvő aktivitása,
- A közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalási, felfedezési lehetőségek biztosítása.
- használható ismeretek és tudásanyag elsajátítása, rendszerszerű látásmód segítése, kreativitásának erősítése

A tanulás lehetséges formái:

- Utánzásos, minta-és modellkövetéses magatartás-és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- Spontán játékos tapasztalatszerzés,

- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- A gyakorlati probléma-és feladatmegoldás,
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

IV/3. Társas, közösségi tevékenység- Érzelmi, erkölcsi nevelés, és az értékorientált közösségi nevelés szociális tapasztalatok biztosítása

IV/3.1. Az erkölcsi nevelés alapelvei, tartalma, és feladatai

Érzelmi, erkölcsi nevelés, az értékorientált közösségi nevelés szociális tapasztalatok biztosítása

„A gyermekek úgy éreznek, ítélnek és cselekednek, miként azt azoknál látják, akiket szeretnek és becsülnek”
(Dr. Wlagsics Gyula)

Értékorientáció: tájékozódás az értékek világában; értékválasztás. A nevelés egyben értékorientálás.

Miután egyéni választáson alapszik, célunk hogy a gyermek a viselkedése során az értékeset választhassa.

HOGYAN? A normák közvetítése helyett a gyermekeket életszerű körülmények között szeretnénk tevékenykedtetni, hogy tapasztalatokat szerezzenek, s abban **ÁTÉLVE** maguk alakítsák normáikat – úgy, hogy MI abban támogassuk őket, hogy az értékes felé orientálódhassanak!

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

Az érzelmi, az erkölcsi és* az értékorientált *közösségi nevelésünk célja:

- A családi nevelést kiegészítve, kiegyensúlyozott, érzelmi biztonságot nyújtó otthonos, derűs, szeretetteljes, befogadó légkör megteremtése.
- Segíteni a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, szokás-és normarendszer megalapozását, a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlását, az emberi érintkezés alapvető szabályainak elfogadását.
- Lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit;
- A **értékorientált** közösségi nevelés által az egymásra figyelés, az együttérzés, az egymáshoz alkalmazkodás kialakítása, egymás segítésére, a különbözőség elfogadására, tiszteletére nevelés.
- Teret engedünk a gyermek önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek
- Köszönési, udvariassági szokások alakítása

A gyermekekkel szemben támasztott két fő elvárás: próbáljon meg másokkal érintkezni, együttműködni, kommunikálni – ennek kialakítása hosszú, folyamatos munkát igényel mind a gyermek, mind a pedagógus részéről. Empátiát, türelmet és sürgetésmentes környezetet igényel ez a feladat.
A társas, közösségi kapcsolatok kialakítása a tevékenység bázisára támaszkodva a teljes nevelési folyamatot átfogja. Az óvodai gyermekközösség sikeres formálása esetén kialakul a gyermekekben a ***közösségi tudat, a közös szokások betartásának mechanizmusa, a hagyományok tiszteletben tartása, mások megbecsülésének igénye.*** A helyes és elvárt szociális viselkedés megtanulásának színtere az óvodai csoport, a gyermekközösség.

Értékek, normák kialakítása

Az erkölcsi nevelés alapelvei, tartalma, és feladatai

- Az óvodai erkölcsi nevelés alapja a szokásrend kialakítása, és az azokhoz való megfelelő alkalmazkodás támogatása
- A normák kialakulása és alkalmazása a mindennapok része, áthatja magát a gyermeki életet
- Az óvodapedagógus a konfliktusok önálló megoldására törekedve nyújt segítséget a megoldásban
- Az óvodapedagógus figyelemmel van arra, hogy az egyes szokások, együttélési normák elfogadása, betartása nem azonos időben zajlik az azonos életkorú gyerekeknél
- Az egyes értékek, szabályok felnőtt általi megítélése azonos kell, hogy legyen. A „kettős mérce” (a családi nevelésben is) eleve ellentmond az erkölcsnek
- Az óvodapedagógus kellő pedagógiai érzékenységgel, a gyermekek ismeretében dönti el, mely szokások illeszthetőek az egyes gyerekekhez, és mely differenciált bánásmód segíti fejlődésüket
- Az óvodapedagógus az erkölcsi nevelés folyamatában arra törekszik, hogy a gyerekek önmagukat tudják értékelni, nemcsak a tanulás folyamán bekövetkező teljesítményeiket, hanem tetteik helyességét vagy annak tévedéseit is. A jó sorrend ez: önértékelés, majd mások tetteinek értékelése
-

Az erkölcsiség az egymásra figyelésben, az együttműködésben, és a segítségadásban nyilvánul meg. **Az óvodapedagógus feladata az erkölcsi nevelés alapját képező szokásrend megtervezése.**

Az erkölcsi nevelés alakítása, a jó és rossz felismerése, az őszinteség, az igazmondás, igazságosság, felelősségvállalás, a gyengébb védelme, segítése, saját élethelyzetben való megtapasztalása a dolgozók modellértékű bánásmódja során modell értékű.

A gyermekek egymás közötti és a felnőttekhez fűződő kapcsolatában egyaránt a ***szabadságra, őszinteségre igyekszünk koncentrálni.*** A társas-közösségi tevékenység gyakorlati megvalósításával három-négy éven keresztül biztosítjuk azt a keretet a gyermekek számára, amely elősegíti a folyamatos szocializációt, az esetleges szociális hátrányok enyhítésében is rendkívül fontos szerepe van, és ezzel együtt megkönnyíti a gyermekek iskolába lépését.

A gyermekek felé közvetítendő erkölcsi értékek:

- Ha szeretünk valakit, akkor szeretünk vele lenni, beszélgetni vele és meghallgatni mindazt, amit mond. Legyen mindig nyitva a szívünk a szeretetre.
- Az egymással való kommunikálás során fontos, hogy hogyan szólunk egymáshoz. Boldog lehet az az ember, aki csendesen, nyugodtan meg tudja oldani a maga gondjait, feladatait, aki ura önmagának, háborgó érzelmeinek és szavainak.
- Megvan mindennek az ideje. A munkának, a pihenésnek, az ünneplésnek, és ezáltal az egymásra figyelésnek is. Az ünnepnap érték. Ha ezt jól éljük meg, akkor magunkkal vihetjük ennek a napnak az erejét, lendületét a hétköznapjainkba.
- Mindenkinek nagyon mélyen a szívébe van ültetve a szülők, a vérszerinti rokonok iránti tisztelet és szeretet, amit tudatosan kell ápolnunk. Odafigyeléssel, szófogadással tartozunk szüleinknek. **Ehhez a családhoz való** kötődést erősítjük.
- Különösen fontos a körülöttünk lévő emberi, állati, növényi élet tisztelete. Nemcsak a saját életet és egészséget, hanem a környezetünkét is szeretni kell. Kerülni kell mindazt, ami veszélyezteti a környezetünket!
- **A nemzeti identitástudat, a kulturális értékek alapjainak a lerakását segítjük elő. Értjük ezalatt az öt alapvető emberi értékkel (igazságosság, béke, erkölcs, szeretet, erőszaknélküliség) való megismerkedést, az azokhoz tartozó attitűdök formálását.** Az alapvető Emberi Értékek, amelyek az emberi-gyermeki jogokból származtathatók, és amelyek mindenkire érvényesek!

  Nem vallási nevelést, hanem kulturális értékközvetítést jelent!
- Különleges emberi érték az őszinteség.
- Tartsuk tiszteletben mások tulajdonát, azt kérés nélkül ne vegyük el. Nem szabad visszaélni a bizalommal se, amellyel egy másik ember megajándékozott!
- Fontos az igaz, őszinte szó kimondása, a gesztusok, mozdulatok eredetisége, őszintesége.
- Vegyük észre a rászorulókat, és segítsük őket.

A felnőtt- gyermek kapcsolatokban fontosnak tartjuk még az alábbiakat, és ezeket a szülők számára is alkalmazhatóvá tesszük:

•A felnőtt próbálja megérteni, elsősorban érzelmileg a gyermeket.

•A parancsolgatást kerülve igyekezzen kérdezni. (ezzel elérhető, hogy a gyermekek igénye, akarata nincs visszafogva, de más irányba terelődhet.)

•A felnőtt magyarázatában a fő hangsúlyt a dolog pozitív oldala kapja (pl. jobban szeretném, ha...).

•A közösségi élet szabályainak kialakításánál legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolását.

•A gyermekbarátságok kialakulásánál formálja úgy a kis csoportosulásokat, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak.

•A konfliktusok feldolgozása során a gyermeket kellő figyelemmel, kivárással hallgassa meg, hogy kialakult és kimondott véleménye által a gyermek felelősségérzete erősödjön.

•A bátorítás mellett a legkisebb fejlődés is kapjon megerősítést, hogy a gyermekek pozitív énképe, belső elégedettsége kialakuljon.
•Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet agresszivitásán keresztül.
•A felnőtt- gyermek kommunikációjában világos, egyértelmű, konstruktív beszédhelyzet jelenjen meg, a kívánság és az elvárás megnevezésével. A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélőpartner megbecsülése, megértése, és kompromisszum keresése.
Mellőzendő: a megbántás, hibáztatás, kritizálás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás és a prédikálás.
•A személyes beszélgetésekben a saját és mások érzésének elfogadása kapjon hangot.
•A felnőttek példája, bátorítása, türelme, bizalma a gyermekek viselkedéskultúráját fejlesztik.
•Tiltás helyett a gyermekek választási lehetőséget kapjanak, hogy önálló döntéseket hozhassanak, és képessé váljanak a változásra.
•A felnőtt használja fel a humort a szeretetkapcsolat kialakításához. A humor a feszültséget feloldhatja, a görcsösséget megszünteti.

IV./3.2. Társas, értékorientált közösségi tevékenység

A közösségi normák és szabályok megalapozásával és megfelelő alakításával nevelőmunkánkban kulcskérdés – s e téren is szükség van a szülőkkel történő együttműködésre – hogy mennyire tudjuk engedni és elfogadni a gyermekek önálló törekvéseit. Hol vannak az ésszerű korlátok, melyeken túl a gyermek már sérti a mellette élő többiek, a csoport tagjainak érdekeit.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én- tudatának alakulását, és engedjen teret a gyermekek önkifejező törekvéseinek.

A felkínált színes tevékenységek folyamatában különböző élethelyzeteket, (erkölcsi, társadalmi problémahelyzeteket) szeretnénk teremteni a gyermekek számára, amelyek megélése valamilyen döntést kívánnak meg a gyerektől. Miután a gyermek megtapasztalja döntései következményeit, majd tapasztalatait megbeszéljük, közösen értelmezzük és értékeljük, a gyermek következtetéseket vonhat le jóról – rosszról, helyesről és helytelenről. Így alakul az értékrendszere, személyisége, a szociálisan érzékeny attitűd alapjainak a lerakása.

Mindennapi pedagógiai tapasztalataink igazolják, hogy az azonos életkorú gyermekek között is lényeges eltérések lehetnek. Az individualizálás a gyermekek közötti különbözőségek felismerésére építve minden gyermeket figyelembe vesz a maga fejlődési szintjén.

Programunkban az individualizálás:

- szemléletmód (a másság toleranciája)
- a fejlesztés stratégiája (az egyén lehetőségeiből kiinduló fejlesztés a követelményekben)
- metodikai eljárás (módszerkombináció, amely egy helyzetben több lépcsőben differenciáltan tevékenykedtet)
- struktúra (szervezeti forma, amelynek variációival differenciáltan fejleszthető a személyiség)
- tartalmi struktúra (egy tartalom mélységében és terjedelmében való differenciálás)

IV./3.3. Kiemelt területei a társas közösségi tevékenységnek

A beszoktatás, a csoport szokásrendszerének kialakítása, a gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatok, az egészséges életmódra nevelés.

A beszoktatás elsősorban a szülővel együtt történik úgy, hogy az új gyermek fogadására ***legyen elég ideje, türelme*** az óvodapedagógusnak. Ezért megalkottuk a Beszoktatási rendünket.
A ***bizalom kiépítése*** nemcsak a gyermek irányában fontos. Szükséges, hogy a szülő is úgy érezze, biztonságban, jó kezekben van a gyermeke. Lehetőséget teremtünk arra, hogy a szülők nem csak a beszoktatás időpontjában, de később is, ha erre szükség van, bemehessenek, hogy rövidebb-hosszabb ideig bent tartózkodhassanak a gyermekkel az óvodában. Később a közös programok, ünnepek, kirándulások alkalmával is támaszkodni kívánunk a szülők együttműködésére, segítségére.

IV/3.4. A csoport szokás-, szabályrendszerének kialakítása

Közösségi - magatartási szokások és szabályok:.

- köszönési formák
- a megszólítás helyzetei
- a kérés, különböző udvariassági szokások formái és helyzetei
- a társakhoz való viszony, az alkalmazkodás
- felnőttekhez való viszony
- tevékenységekhez való viszony
- együttes játékhelyzetek

Az óvoda mindennapi életének zökkenőmentességét, harmonikusságát és nyugalmát biztosítja, ha megfelelő szokás-, szabályrendszert sikerül kialakítani. ***Hosszú, fáradságos munka,*** ami olykor talán unalmasnak is tűnik, hiszen a jó szokás-, szabályrendszer a mindennap gyakorolt cselekvések sorozatának állandó ismétlése. Azt azonban nyugodtan állíthatjuk, hogy a fáradság később nagyon is megtérül a három- négy évig tartó óvodai nevelés során. Az alakításban is elsődleges maga a cselekvés, a tevékenység, ami az egész személyiséget fejleszti. A feladatmegoldás ez esetben is öntevékenységre és a gyermek aktív együttműködésére épül. A szokásrendszer kialakítása az utánzáson és az ezzel összefüggő azonosuláson nyugszik. A szoktatás esetében tehát a ***példamutatásnak*** van kiemelt szerepe. A szoktatásnak azért is van jelentősége a személyiségfejlesztés szempontjából, mert egy általános tudatmentesítő szerepe van. A jól kialakított szokások, melyek rendszert alkotnak, nem kívánnak akarat kifejtést a gyermektől, és nem kell koncentrálni sem, hiszen automatikusan cselekszik a gyermek, amikor köszön a csoportszobába lépéskor, megtörli a cipőjét a lábtörlőbe, kopog, ha belép az ajtón, igényévé válik az étkezés előtti kézmosás stb. Mindez természetesen a felnőtt társadalom erkölcsi magatartásformáinak megismerését is biztosítja.

V. Szabadidős tevékenység

A gyermek ***szabad választásán, egyéni döntésén*** alapul. Tulajdonképpen az önálló döntésen alapuló gyermeki cselekvésről van szó, ami 6 éves korra teljesedhet ki. Az óvodás gyermek esetében itt is a játék, a játékban megvalósuló cselekvések dominálnak. A ***cél*** a gyermek önfejlesztésére szolgáló lehetőségek megmutatása, a kedvenc játék, kedvenc tevékenységek gyakorlásának lehetősége.

VI. A gyermek gondozásával kapcsolatos feladatok

VI/1. Az egészséges életmódra nevelés

Az egészséges életmódra nevelés mai életünkben felértékelődött, fontossága hosszú távon meghatározza a felnövő gyermekek önmaguk által kialakított életstílusát. Az egészséges életmód ***magában foglalja*** a környezettel való harmonikus együttélést, a természet szeretetét és védelmét is. Az egészséges környezet kialakításáról már volt szó, amikor az óvodai nevelés objektív feltételeinek számbavételekor az óvoda épületéről, udvaráról és belső berendezéseiről szóltunk. Csupán annyit erősítenénk meg újra, hogy természetes körülmények között minél nagyobb mozgástér biztosítása a célunk. Miután az egészséges életmód és a testi fejlesztés kiemelt feladata az óvodának, nagyon fontos, hogy az optimális mozgásfejlődéshez biztosítsunk minél több spontán és szervezett mozgáslehetőséget a gyermekeknek.
Az ember egészségügyi szokásai döntően a kisgyermekkorban alakulnak ki, ezért e szokásalakítás rendkívül gondos odafigyelést, és a családdal történő szoros együttműködést kívánó feladatunk. A gyermekek szükségleteik önálló kielégítésére, a testápolás, az öltözködés, az önkiszolgálás, az étkezés és az étkezési szokások elsajátítására fokozatosan válnak képessé a folyamatos példamutatás, segítség, gyakorlás következtében. A gondozási tevékenységekre a gyermekek életkorától függően megfelelő időt kell biztosítani.

A napirendet úgy alakítjuk ki, hogy abban ***a lehető legtöbb mozgás*** gyakorlására adjunk alkalmat és elkerüljük az egyoldalú terhelést, azaz felváltva biztosítsuk a mozgást és az üléssel együtt járó tevékenységeket, valamint a szükséges pihenést.
A napfény, a levegő, a víz egyaránt ***edzi, erősíti*** a gyerekeket, ezért az időjárásnak megfelelő ruházatban minél többet szükséges a szabadban tartózkodniuk.
A séták, kirándulások, szabadban szervezett programok minden évszakban élményt, fejlődési lehetőséget nyújtanak, ezért igyekszünk minél több ilyen lehetőséget kínálni a gyermekeknek.
Az egészséges életmód szokásainak alakításában fontos szerepet kap a ***helyes táplálkozás szokásainak és az étkezés esztétikumának kialakítása.*** Mivel központi konyháról kapjuk az étkezést, ezért a beszállító konyhával időnként konzultálunk, közösen beszéljük át az óvodásgyermekek egészséges táplálkozásának szabályait, az elvárt tápanyag tartalmakat, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére ügyelünk, valamint a tízóraira, illetve uzsonnára kínált zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése a feladat.

A szülőktől is kérjük, hogy kerüljék a családi étkezés során a túlzott cukor, só, zsírtartalmú ételek és italok fogyasztását, növeljék a víz szerepét a folyadékfogyasztásban, törekedjenek a rendszeres zöldség/gyümölcs bevitelre, naponta többször kerüljön az asztalra teljes kiőrlésű gabonából készült tészta/pékáru, tejtermék, az ételkészítésnél a só kiváltásához használjanak zöld fűszereket, hetente kerüljön hal az étrendbe.

Óvodánkban kialakítandó és rögzítendő szokások

- ✓ Táplálkozási szokások
- étkezések ritmikus időben történő elosztása, napirendbe épülése
- megfelelő mennyiségű folyadék biztosítása a nap bármely szakában
- egyéni szükségleteket, igényeket kielégítő, mennyiségileg elegendő, minőségileg megfelelő ételek étrendbe iktatása
- a napi zöldség-, és gyümölcsfogyasztás biztosítása
- kulturált étkezési szokások kialakítása a felnőttek példa-, és mintaadása révén:
  - esztétikus, alkalomhoz illő teríték
  - helyes evőeszköz használat
  - kulturált, nyugodt étkezés
  - étkezés közbeni helyes viselkedés
- segédkezés, majd önálló munkavégzés – terítés az étkezés előkészületeiben
- egészséges ételek, italok és kiegészítő élelmiszerek fogyasztásával betegségek megelőzése (pl. fogszuvasodás, cukorbetegség, stb.)
- a magas telítettzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentését szorgalmazzuk, jelezve a főzőkonyha felé.

Mit kérünk a szülőktől?

Alapvető kérés, hogy a szülők ismerkedjenek meg gyermekük óvodai étrendjével és otthon délután, esténként, hétvégeken kiegészítő táplálékokkal pótolják a hiányzó, de szükséges tápanyagokat. Így pl., ha az óvodában tejes, túros, sajtos tészta volt ebédre, akkor elsősorban hús, gyümölcs, zöldségféle várja a gyermeket vacsorára. Ha viszont az óvodai étlapon húsos ételek, felvágottak, tojásos készítmények szerepeltek, otthon tejes ételek, hal és gyümölcs egészítse ki a gyermek táplálékát.

- Felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy az otthoni kiegészítő táplálkozás megtervezéséhez kérjenek javaslatot orvostól, védőnőtől, óvónőtől, ha szükségét érzik. Kerüljék a családi étkezés során a haszontalan ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat. Csökkentsék étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, befőtteket, kólaféléket, a kekszet, a ropit, a chipset. Szerepeljen a családi étrendben kevesebb füstölt hús, felvágott, húskonzerv, állati zsiradék, és annál több legyen az alacsony zsírtartamú tej, tejföl, sajt, hal, baromfi (bőr nélkül), barna kenyér.

- ✓ Higiénés szokások
  - a test tisztántartása (mosdás, szükség szerint fürdés vagy zuhanyozás, a száj, köröm és haj ápolása, nemi higiéné)
  - helyes fogápolás és szájhigiénia: arra törekszünk, hogy gyermekeink minél egészségesebb fogakkal rendelkezzenek
  - a személyi higiénia biztosítása: legintimebb része a WC-használat, ezért mind az óvodapedagógusoktól, mind a dajkáktól tapintatot és megértést igényel a gyermekek szükségletei szerint a WC használat tudatos kialakítása
  - tiszta ruházat
  - környezeti higiéné: allergén anyagok kiszűrése, felületek tisztántartása, portalanítása
  - tervünk a téli időszakban: aromaterápiával biztosítjuk az egészséges levegőt

- a betegségek megelőzésére vonatkozó szokások és szabályok kialakítása, megtanítása: köhögés, tüsszentés, orrfújás, stb.
- időjárásnak megfelelő, réteges öltözködés

✓ Esztétikai szokások
- ízléses ruházkodás és öltözködés
- a szín és formavilág harmóniájával barátságos környezet kialakítása magunk körül

✓ A pihenés – alvás szokásai

Fontosnak tartjuk, hogy biztosítsuk a gyermekek számára a nyugodt, csendes, zajmentes légkört, a tiszta, friss levegőt.
Odafigyelünk a lefekvés előtti mosdó használatra.
Mesével, esetleg halk zenével teremtjük meg a megfelelő hangulatot. Simogatással, otthonról hozott játékokkal segítjük hozzá az azt igénylő gyermekeket az elalváshoz
Az egyes gyermekek egyéni igényeinek figyelembevételével igyekszünk kialakítani a pihenés idejét, az alvást már kevésbé igénylő gyermekek számára a legalább egy óra pihenést követően csendes tevékenységet (képeskönyv nézegetése, ágyban pihenve „alvókával" játszás, egyéni foglalkozás) biztosítunk

✓ Öltözködéssel összefüggő szabályok

A helyes öltözködés két feltétele az időjáráshoz és a környezeti adottságokhoz való alkalmazkodás, praktikum és esztétika.
- Ügyelünk arra, hogy a gyermekek a szabadban megfelelően (rétegesen) legyenek felöltözve, ehhez megfelelő váltóruhájuk legyen
- Épületen belül a tevékenységektől és a hőmérséklettől függően könnyű, kényelmes ruházatot viseljenek.

A testápolás magába foglalja a testünk, ruházatunk gondozását, egészségünk védelmét, tisztaságigényünk kielégítését, továbbá a közvetlen és a tágabb környezetünk tisztántartására való törekvésünket. A testápolás igényének kialakítása modellkövetéssel az óvónő és a dajka segítségével, együttműködésével történik.

✓ Testedzés, testmozgás (spontán, tudatosan szervezett mozgás, mindennapos szervezett mozgás)
- Igyekszünk minél több időt tölteni a szabad levegőn. Télen 5-9 fokig az udvarunk adottságait kihasználva, a mozgás minden formáját biztosítjuk, nyáron pedig napfürdőzünk, de védve a gyermekeket a nap káros sugaraitól.
- óvodapedagógusi kompetencia függvényében tartásjavító, lábboltozat fejlesztő programok és gyakorlatok beiktatása, ez irányban történő önképzés fokozása.

VI/2. Lelki egészség fejlesztése, viselkedési szokások formálása

A testi, lelki, mentális egészségünk fejlesztésének célja, hogy elősegítsük a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassuk a gyermeknek a környezetéhez történő alkalmazkodását, és pozitív hatást gyakoroljunk a gyermek személyiségének fejlődésére.

✓ ***A lelki egészség fejlesztésének főbb feladatai az óvodában:***

- a társas beilleszkedés (integráció) megvalósítása
- a normatartás (adaptáció) elsajátítása és a tevékenységek gyakorlása

- ✓ ***A lelki egészségre nevelés területei az óvodában:***
- az egészséges napirend gyakorlása, készséggé alakítása
- a hibás viselkedési módok kezelése (leszerelése)
- a stresszhatások kompenzálása
- a gyermekektől érkező segítségkérések, az ún. „segélykiáltások” megértése és megoldása.
- szükség esetén esetmegbeszélés kezdeményezése, pszichológus segítségének kérése

Az egészség-és környezeti nevelés akkor hatékony, ha teljes körű. Teljes körű, ha áthatja az óvodai élet egészét:

VI/3. Az egészség és környezeti nevelés alapelvei

Az egészség és környezeti nevelés alapelvei:

- ✓ ***Az egészségnevelési és környezeti nevelés elvei***
- a környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód kialakítása,
- rendszerszemléletre nevelés,
- az elvekkel való azonosulás elősegítése,
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés,
- optimista életszemlélet kialakítása,
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés,
- tolerancia és segítő életmód kialakítása

- ✓ ***Célja:***
- Az egészségnevelési és környezeti nevelés célja a gyermekek teljes körű egészségfejlesztésének – **lelki, testi, értelmi**, **érzelmi és akarati tulajdonságaiknak** – biztonságban és egészséges környezetben történő alakítása.

Javasolt egészségfejlesztési programok

Óvodánkban új hagyományt kívánunk meghonosítani az évi egy alkalommal megrendezendő ÓVODAI EGÉSZSÉGNAP bevezetésével. A jeles nap pontos időpontját és annak kiemelt tartalmát a mindenkori éves munkaterv tartalmazza.

Ezen a napon – lehetőség szerint a szülők és a tágabb környezet bevonásával az alábbi tartalmakból „szemezgethetnek” az óvodapedagógusok, mely tartalmak folyamatosan bővíthetők:

- Családi egészségnap
- Sportverseny nap – A kihívás napja
- Gyümölcsszüret és befőzés

- ✓ ***Az óvodapedagógus feladatai:***
- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus környezet kialakítása és védelme,
- Környezettudatos magatartásformák fejlesztése,
- A helyes napirend és életrend kialakítására nevelés,

- Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatására szoktatás,
- Óvónői *és* dajkai modellszerepünkből ***adódóan, öltözködésünk, személyi higiéniánk, étkezési kultúránk példával szolgál.***
- A komplex testi-lelki-szociális értékek védelmére nevelés szükség esetén a pszichológus tevékeny részvételével,
- Ökológiailag fenntartható, egészséges élő és élettelen környezet kialakításának fejlesztése,
- Annak tudatosítása, hogy az egészségvédelem fontos és tenni kell érte.

Reméljük, hogy ezzel példát mutatunk a betegségmegelőzésre és az egészségmegőrzés szokásainak alakítására, fontosságára!

- A gyermekek megismertetése a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének lehetőségeivel, a kapcsolatteremtés és a drámajáték eszközeivel.
- Az anyag- és energiatakarékos óvodaüzemeltetés és a pedagógusok példamutatása.
- A gyermekek folyamatos, tevékeny és következetes bekapcsolása a szelektív hulladékgyűjtésbe.

VII. Értékteremtő munkatevékenység

A munkatevékenység az óvodában elsősorban az önállósággal, a gyermek önmaga ellátásával (mint pl. az ***önkiszolgálás)*** hozható összefüggésbe, de ide tartozik a másokért végzett munka is (pl. a ***naposság, amely mindig önkéntességen alapul.)***. A ***cél*** itt is a képességfejlesztés és a tevékenykedtetés.

A munkatevékenységet a legjobb játékként éli meg a kisgyermek (pl. őszi falevelek összeseprése) és ez együtt jár fokozott tevékenységi vágya kielégítésével. Sokszor azzal szembesülünk, hogy a gyermek szeretné végezni a munkatevékenységet, de a szükséges képességei még nem alakultak ki ehhez. Nem helyes ilyenkor a „te még kicsi vagy, nem tudod tisztára törölni az asztalt, kimosni a festés után a festékes edényeket, ecseteket stb." hárítással letörni a gyermek cselekvési vágyát. A munkatevékenységek végzésénél tehát az a ***célunk, hogy a gyermekek játékos örömmel végezzék el a feladatokat, a felnőttek pedig lehetőleg ne korlátozzák őket a cselekvésben. Fontos pedagógiai alapelvünk,*** hogy semmit sem csináljunk meg a gyermek helyett, amit ő is el tud végezni. Ösztönözzük, erősítsük meg a gyermeket, ha jól végezte el a feladatot, értékeljük, dicsérjük, adjunk visszajelzést, hogy máskor is legyen kedve az adott feladat elvégzéséhez.

A környezet, növény- és állatgondozás: Óvodánkban a valódi értékteremtő képességek fejlesztésének a gyermekek számára legjobban érzékelhető területe a kerti munka, ill. a csoportszobán belül végezhető növény-, állatgondozás, és környezetszépítés. Az udvarunk egy elszeparált részén kis veteményes,- virágágyást alakítunk ki, melybe virágokat, zöldségeket ültetünk a gyerekekkel. Folyamatosan megfigyeljük, hogyan fejlődik kis palántánk, hagymánk, magocskáink, miközben gondoskodunk róluk - öntözzük, kapáljuk, gyomláljuk. Megtapasztalják, hogy az ő gondoskodó munkájuk mennyire fontos a növények életben maradásához.

A csoportszobában a természetsarok az óvodásaink megfigyelésének, tevékenységének egyik területe, ahol a gyűjtött kincseket rendezgetik és tartják rendben.

Segítés az óvónőnek, felnőttnek, alkalmi megbízatások:
Egy része szabályosan ismétlődik, másik része esetleges. Szabályosan ismétlődik, mint:
- Karácsony előtt közös süteménysütés.
- Ünnepek előtti közös teremdíszítés
- Ajándékkészítés szülőknek karácsonyra, Anyák napjára.
- Apróbb megbízatásokat, amelyekhez otthoni előkészítésre van szükség.
- Üzenetek közvetítése az intézmény épületén belül.

VIII.A pedagógiai program segítségével megvalósuló fejlesztés keretei óvodánkban

a.) nevelési folyamat (amely tevékenységre, széles önállóságra, sokoldalú tapasztalatszerzésre, döntési helyzetek kihasználására épül)
b.) tanulási folyamat (nevelési folyamaton belül, szűkebb, konkrétabb tartalommal van jelen)

✓ ***A tanulási folyamat lehetőségei:***

a.) spontán tapasztalatszerzés
b.) önálló irányított tapasztalatszerzés
c.) csoportos tapasztalatszerzés - spontán
- irányított - kötött
- kötetlen

d.) komplex foglalkozások rendszere
e.) vegyes – részben osztott – osztott csoportok

VIII/1. A komplex foglalkozások rendszere

A komplex foglalkozások rendszere
Miután a kisgyermek a világot egészben, komplexen érzékeli, szemléli, tanulja és értelmezi, számára a szociális, érzelmi, értelmi szféra nem különül el. Ezért gondoljuk úgy, hogy a ***komplex foglalkozások rendszerében*** közvetítjük azt a pedagógiai tartalmat, ami a nevelési célunkból következik.
A tevékenységközpontú program szóhasználatában ***foglalkozásnak nevezünk*** minden csoportos tanulási formát, legyen az kötött vagy kötetlen. Tehát foglalkozásnak hívjuk a kezdeményezéseket és a kiscsoportos foglalkoztatási formákat is. Azért nem tartjuk szükségesnek ezeket a foglalkoztatási formákat egymástól megkülönböztetni, mert a pedagógiai munka szempontjából és az esetleges eredményeket tekintve is egyenrangúnak ítélünk valamennyi formát, mert úgy gondoljuk, hogy az óvodapedagógusnak a kompetenciája azt a foglalkoztatási szituációt alkalmazni, amit az adott pillanatban a legjobbnak ítél. Úgy gondoljuk, hogy óvodáskorban a cselekvéses tapasztalatszerzés az a fejlesztési keret, amelyet leggyakrabban használhatunk. ***Nem a minél több ismeret elsajátítására,*** hanem a meglévő tapasztalat elmélyítésére, megértésére és annyi új tapasztalat szerzésére koncentrálunk, amennyit a kisgyermek fel tud dolgozni az őt körülvevő világból. Miután egy eléggé felgyorsult világban élünk, ahol szinte ömlik az információ a kisgyermek felé, időt kell szánni ezen információk tisztázására, rendezésére, megértésére.

A komplex foglalkozások értelmezése:

a.) A komplex foglalkozások komplex rendszereket, folyamatokat értelmeznek a kisgyermek szintjén (pl. évszakok – ezen belül időjárás, öltözködés, a természet változásai stb.)
b.) A foglalkozásokat a probléma centrikusság és egy-egy vezetőszempont megléte jellemzi.
c.) Egy-egy foglalkozáson belül tudatosan és tervszerűen integráljuk az adott problémához tartozó ismereteket és foglalkozási kereteket (pl. mese-vers +ének zene +környezetismeret + mozgás)

VIII/2. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés célja

- ✓ Az anyanyelv megbecsülésén és szeretetén keresztül alakul

• a gyermekek természetes beszéd-, és kommunikációs készsége,
• beszédészleléssel a beszédhangok felismerése, kapcsolása beszédmegértéssel a szavak, szókapcsolatok, mondatok jelentésének, tartalmának megértése,
• fejlődnek értelmi (kognitív) képességeik.

- ✓ ***Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és a gyermekek közötti kommunikációnak.***

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása -beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel, olyan komplex folyamat, tevékenység, mely az óvodai nevelőtevékenység egészében van jelen. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése. Az anyanyelv integráló elemként jelen van az egész nap folyamán és minden tevékenységet áthatva segíti a gyermek önbizalmának kifejlődését, szociális kapcsolatainak kialakulását és fontos szerepe van a zökkenőmentes iskolakezdésben is.
A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságára valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve, további élményeket, tapasztalatokat szerezhet a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
A gyermeknek a kapcsolatteremtésben és kapcsolattartásban óriási jelentőségű az élőszóbeli kifejezés. Utánzással tanul beszélni, megtanulja a metakommunikatív jelzéseket, pl.gesztusokat is.

Az anyanyelv fejlesztésének három alaphelyzetében a spontán, az irodalmi nevelés segítségével és egyéb kezdeményezési helyzetek során a hallás, fonémahallás, hangképzés, beszédértés egyénenkénti megismerése, játékos fejlesztése hangsúlyos feladat.

- ✓ ***Az óvodapedagógus arra törekszik,*** hogy nyugodt légkörben, életszerű helyzetekben inspirálja a gyermeket beszédre, élményei elmondására. Ebben a szituációban semmiféle türelmetlenség, sürgetés, vagy a kisgyermek korlátozása nem megengedhető. Óvodánk tevékenységben gazdag napirendje lehetőséget kínál arra, hogy szívesen és gyakran beszéljenek a gyermekek. A felnőttek tiszta, szép beszéde mintát nyújt, ösztönöz és utánzásra készteti a gyermeket. A beszédhibákat felmérjük és négyéves kor után szükség esetén ***logopédus*** segítségét kérjük.

- ✓ **Az értelmi nevelés további feladatai:** egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség –) fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet megteremtése.

VIII/3. A külső világ tevékeny megismerése

A természeti, társadalmi valóság megismerése

✓ ***Miért tartjuk fontosnak a környezeti nevelést?***

Életünk minőségét, valamint egészségünket alapvetően befolyásolja és meghatározza a bennünket körülölelő természeti és társadalmi környezet minősége, állapota. A 21. sz. társadalmi és globális problémái ismertek: az ember lakóhelye és környezete nem előnyére változott. A környezetben visszafordíthatatlan, legtöbb esetben kedvezőtlen változások indultak el – klímaváltozás, élőhelyek eltűnése, fajok kihalása. Egy új nemzedéknek kell felnőnie, amely szakít a rombolással, de ehhez a régi nemzedéknek kell támogatnia a tapasztalataival.

✓ ***Komplex foglakozásokban gondolkodunk, amelynek elemei:***

a.) a környezet szeretetére, védelmére nevelés
b.) a természeti és társadalmi környezet felfedezése, megismerése
c.) születéstől – felnőttkorig (a játékban megvalósuló élmények, hatások rendszerezése)

A komplex foglalkozások témája a gyermeki kíváncsiságra, érzékelésre, érzelmekre alapozva próbálja elérni a természeti környezet megismerését és a természet szeretetére, védelmére nevelést. A ***legfontosabb*** tehát az, hogy sokat járjanak, sétáljanak, fussanak, nézelődjenek a gyermekek a szabadban és legyen lehetőségük ***rácsodálkozni, megszemlélni, kibeszélni a megélt élményeket.*** A szülők segítségét is kérjük a természeti környezettel való intenzív ismerkedés során.

A környezet felfedezését a négy évszak, annak változásai és történései foglalják keretbe. A környezet megismerése nem korlátozódik csak a környezeti foglalkozásokra és a tervszerű, tudatos kezdeményezésekre, hanem átfogja az egész óvodai életet. Sokszínű, érdekes, izgalmas tevékenységrendszert biztosítunk. Tervünk ezen kívül a csoportszobában természetsarok kialakításával a begyűjtött termések, kavicsok, csigák, kagylók, botok, ágak, magvak stb. felhasználásával elmélyíteni a gyermekek természetről szerzett ismereteit.

A környezeti nevelés szempontjából kiemelkedő ünnepek, ***Zöld jeles napok,*** szervezését ugyancsak fontos feladatként ítéljük. Ezek közül az Állatvédelmi nap (október 04.) a Víz világnapja (március 22.) a Föld napja (április 22.) a Madarak és fák napja (május 10.) lehet fontos esemény óvodánkban.

✓ ***Az egészségnevelési és környezeti nevelés célja:***

A gyermekek teljes körű egészség fejlesztésének –lelki, testi, értelmi, érzelmi és akarati tulajdonságaiknak – biztonságban és egészséges környezetben történő alakítása.

✓ ***Az egészségnevelés és környezeti nevelés elvei:***

Az óvodás gyermekek még aktívan nem vesznek részt a tágabb környezet védelmében, de azt elvárjuk tőlük, hogy vigyázzanak a tisztaságra, védjék a növényeket, állatokat, gondozzák az élőlényeket és legyenek kíméletesek az állatokkal szemben. Ugyanakkor szemléletüket

formáljuk, érzékenységüket alakítjuk azokkal a tapasztalatokkal, amelyeket a környezetkárosító jelenségekkel kapcsolatban szerezhetnek. Ezért fontosnak tartjuk, hogy a szülőket, a családokat is bevonjuk közös akcióinkba, hiszen a gyermekek ez irányú szemléletének formálásában nagy szerepe van a családnak és a szülőknek is.

- a környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód környezettudatos magatartás alakítása Környezetvédelem, megóvás és az egészséges környezet fenntartásához kapcsolódó szokások kialakítása, megtartása, a környezeti és az egészségnevelési értékek kialakításához
- rendszerszemléletre nevelés
- fenntarthatóságra nevelés, az elvekkel való azonosulás elősegítése. A fenntarthatóság pedagógiájának fontos értékei az élet tisztelete, a hagyomány őrzése és átmentése a jövőbe

Mindezeket a családok hatékony és folyamatos bevonásával, élethosszig tartó folyamattal és meglátásaink szerint holisztikus szemlélettel tudjuk a leghatásosabban elérni.

- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- optimista életszemlélet kialakítása
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- tolerancia és segítő életmód kialakítása
- A környezeti kultúra megélését és átadását elősegíteni oly módon, hogy beépüljön a gyermeki személyiségjegyekbe mind a természetes, mind az épített környezettel való harmonikus együttélés által. Az ehhez szükséges szokás szabályrendszer, érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet kialakítása,
- Környezettudatos életmód elemeinek szocializációja: a szelektív hulladékgyűjtés következetes megvalósítása, környezetbarát termékek használatára való ösztönzés, természeti környezet védelme, lakó- és óvoda környezet közös megóvása, újrahasznosítás a mindennapok során
- A különböző egészségkárosító szerek egészségi kockázatának tudatosítása
- Személyes higiéné elsajátíttatása
- Az egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése
- Anyag- és energiatakarékos óvodaüzemeltetés és a pedagógusok példamutatása
- Csoportszoba, folyosók, mellékhelyiségek, udvar tisztasága
- Az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása
- Erősíteni a gyermekben **a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti** családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét. Ezzel egyben hazaszeretetre, lokálpatriotizmusra is nevelünk.

✓ ***Az óvodapedagógus feladatai:***

- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus környezet kialakítása és védelme
- Környezettudatos magatartásformák fejlesztése
- A fenntarthatóság pedagógiájának bemutatása gyermek közelien
- A helyes napirend és életrend kialakítására nevelés
- Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatására szoktatás
- A komplex testi-lelki-szociális értékek védelmére nevelés
- Ökológiailag fenntartható, egészséges élő és élettelen környezet kialakításának fejlesztése

- Annak tudatosítása, hogy az egészségvédelem fontos és tenni kell érte
- A gyermekek folyamatos, tevékeny és következetes bekapcsolása a szelektív hulladékgyűjtésbe
  - A környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása
  - A családi és tárgyi kultúra értékeinek, és a néphagyományok szem előtt tartása
  - Holisztikus szemlélet kialakítása
  - Az intézmény valamennyi dolgozójára vonatkoztatva a pedagógusok közösségében olyan értékrend kialakítása, mely az elődök értékteremtő és természetmegőrző munkáját helyezi előtérbe

✓ **A környezettudatos magatartás megvalósításának folyamatához kapcsolódó tartalmak:**

Jeles Zöld Napok. Autómentes nap-rajz, **Állatok** világnapja (október 4.) **Víz** világnapja (március 22.), **Föld** napja (április 22.), Madarak és fák napja (május 10.), **Madárbarát**- kert, Madárovi,(terv!), **Környezetvédelmi világnap** – június 7. **Takarékosság**i „akciók" és programok, **Óvodakert** művelése, működtetése, **Egészségnap** szervezése, ***Zöld Óvoda*** cím elnyerése.

Mit teszünk annak érdekében, hogy a fenntartható fejlődés szempontjai az erőforrások hatékony felhasználásában hangsúlyosan jelenjenek meg?(7.pedagóguskompetenciaterület!)

Konkrétan, pl: Szelektív hulladékgyűjtést szorgalmazunk a konyhában és a csoportokban: külön gyűjtjük a papírhulladékot, a konyhai maradékot, veteményes-, és virágos kiskerteket alakítunk ki. „Nem minden szemét hulladék" elven újrahasznosítunk csomagoláshoz, játékok, ill. foglalkozási eszközök készítéséhez. Papírral takarékoskodás érdekében laminálunk, hogy többször felhasználható legyen a szemléltető, feladatlapos anyag. Tájékoztató anyagokat emailben kiküldjük a kollégáknak, csak ha nagyon szükséges, akkor nyomtatjuk ki. De inkább tudatosan, minél kevesebbet. A keletkezett papírhulladékot újrahasznosítjuk, pl. jegyzetelésre vagy ha nem tartalmaz olyan infót, akkor papírgyűjtésbe rakjuk, vagy szabadidős rajzoláshoz használjuk fel. Takarékosan bánunk az erőforrásokkal: árammal, a vízzel, a fűtéssel. Nemcsak a pénztárcánk bánja a pocsékolást, hanem a fenntarthatóság is csorbát szenved.

Jelszavunk: Nézz körül globálisan, és cselekedj lokálisan! Védjük a FÖLDET, és az ÉLET minden formáját!

Születéstől – felnőttkorig

Az óvodáskorú gyermek legfőbb tevékenysége a játék. A játékban a gyermek ***leutánozza*** a felnőtt környezetből leszűrt tapasztalatait. Újra éli a számára kellemes dolgokat és kijátssza, feldolgozza a kellemetlen, félelmet keltő szorongásait. Nekünk tehát sok-sok időt és szükség esetén eszközöket kell biztosítani mindehhez. A születéstől felnőttkorig címmel megfogalmazott komplex témakörben a ***környezeti nevelés valamennyi fontos eleme belefér*** (pl. a család, különösen kistestvér érkezésekor erősödik fel ez a játék, ami a babaápolástól a családtagok feladatain túl a vendégek fogadásáig igen sok mindent magába foglal.) Példaként említhetjük továbbá az olyan klasszikus játékokat, mint az orvos, a kórház, a testünk vagy óvodai-iskolai szituációk eljátszása. Minden óvodapedagógus előtt ismert, hogy a gyermekek egy-egy népszerű televíziós műsort lejátszanak, eljátsszák a TV-ben látott szituációkat, kiosztják egymás közt a szerepeket és képesek akár több héten keresztül követni a látottakat. Amennyiben ezt tiltjuk, annál inkább keresik az alkalmat a kijátszásra, hiszen a bennük lévő

élményeket, esetleg feszültségeket szükséges ilyen módon is kiadni magukból. Nem tiltani, hanem megfigyelni és helyes útra terelni szükséges ezeket a játékokat. A születéstől felnőttkorig címmel megfogalmazott komplex foglalkozások magukban foglalják a testápolástól, a közlekedésig, a családtól a helyes viselkedésig mindazt, ami a gyermekeknek támpontot nyújthat a környezetben meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához. ***Nagyon fontos feladat az is, hogy a játék az erkölcsi szabályok, normák gyakorlására is indirekt lehetőséget nyújt és fejleszti a gyermekek szociális érzelmeit.***

VIII/4. Matematika

A környezet téri-, formai-, mennyiségi megismerése

E tevékenység keretei között a gyermekek az őket körülvevő valóságos világ– matematikájának – összefüggéseit ismerik meg. Valljuk, hogy az óvodai életben a matematikai tartalom mindent átfog, áthat, és állandóan jelen van

Óvodáskorban csupán ***matematikai tapasztalatszerzésről*** beszélünk. A kisgyermek megtapasztalja a környezetében jelenlévő formai, mennyiségi, téri viszonyokat, felfedezi és a felnőtt segítségével rendszerezi ezen ismereteit (pl. épít alacsonyabb és magasabb tornyot, párosítja a cipőit, csoportosítja a tárgyakat stb.) A komplex foglalkozások elősegítik, hogy a gyermekek megfigyeléseit, tapasztalatait ezen a téren is összegezzük, rendszerezzük. 5-7 éves korban az óvodapedagógus és a társak jelenléte mobilizálja a gyermek tanulási vágyát, tudását, viselkedésének és magatartásának tartalékait. Ezért ebben a korban már szükség van a matematikai tapasztalatok összegzésére, rendszerezésére, következtetések levonására és elvonatkoztatásra is. A foglalkozásokon beszélhetünk a levelek, fák, virágok, termések, gyümölcsök, zöldségek matematikájáról, de például a homok, a víz, a kavics, a papír, a fa, a textil, a fonalak is alkalmasak mérésre, összemérésre, azaz matematikai fogalmak felismerésére. A ***lényeg*** itt is az, hogy a gyermek önmaga szerezzen tudást és tapasztalatot és jusson új összefüggések birtokába.

VIII/5. A művészeti nevelés adta lehetőségek rövid bemutatása

VIII/5.1. Művészeti tevékenységek

A ***kultúra elsajátításának*** komplex, átfogó közvetítését vállaljuk fel, mivel ez a személyiség formálásának hatékony eszköze. Az esztétikum már a legkorábbi életszakaszban is hat a gyermekre, érzékelését segíti, ízlését formálja, rácsodálkozásra, követésre készteti. Egy kellemes benyomást keltő, visszafogott, jó ízléssel kialakított környezet és ilyen adottságokkal rendelkező óvodapedagógus szinte észrevétlenül formálja a gyermek ízlését, segíti kreativitásának kibontakozását. A tapasztalatok szerzése, a különböző technikák megismerése, gyakorlása kulcsfontosságú kérdés. A gyereket minden érdekli, nyitott és befogadó, különösen akkor, ha szeretetteljes kapcsolatban van az óvodapedagógussal. A ***minta, a példa hatása*** ezen a területen is meghatározó.

- ✓ **A művészeti nevelés**

Művészeti nevelésünk magában foglalja a művészeti alkotások befogadására, élvezetére (irodalmi, képzőművészeti, zenei) nevelést, valamint a művészetek által a gyermekek alkotó tevékenységére nevelését. A művészeti nevelésben a legnagyobb hangsúlyt a komplex élményekre helyezzük. A globális élmények (a zene, a mozgás, az önkifejezés együttessége) a teljes személyiséget érintik.

Biztosítjuk:

- az érzelmek átélését, az empátia érzését, a szavak nélküli kommunikálás látható kifejezését
- a mozgás fejlődését (szem – kéz koordinációját, az észlelést, a megfigyelőkészséget, a vizuális tapasztalást)
- a szociális fejlődést (a közös munka lehetőségét, az egyéni önkifejezést)
- az intellektuális fejlődést (a szín, formaismeret, a kreativitást, a kommunikáció sajátos formáit)
- a tevékenységek közös jellemzője: a szabad önkifejezés.

A művészeti tevékenység körébe sorolt ***témakörök, komplex foglalkozások*** – ének-zene, énekes játékok, vizuális tevékenység, mese-vers, dramatizálás, bábozás:

VIII/5.2. Verselés, mesélés

A mese a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlesztésének egyik legfőbb segítője.
Mindennapi tevékenységként kerül bele ez a terület a pedagógiai programunkba.
A mindennapos mesélés, mondókázás, verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást.

Szinte azt mondhatjuk, hogy ***alapvető szükséglet*** a kisgyermek számára a mese-vers. Ezen túlmenően természetesen bábozás, dramatizálás és a mesék szerepjátékban történő feldolgozása is szerepel elképzeléseinkben. A foglalkozások, tervezéseink gerincét népi-népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondatvilág elemei, mesék, klasszikus és kortárs irodalmi művek alkotják. De természetesen lehetőség van az óvodapedagógusok számára a mesék-versek tágabb világából meríteni egészen a legmodernebb elvont mesékig, versekig, illetve más népek, nemzetiségek meséinek is. A meseválasztáskor a pedagógusok tudatosan választják ki a verseket és meséket. Amely során figyelem beveszik az egyéni fejlettségi szinteket.
Megtapasztaltuk, hogy a mese – képi és konkrét formában, **esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel** – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. Ezt szeretnénk a nevelésünk hasznára fordítani.

A hangsúly a tiszta forrásból merítésen nyugszik.
A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Az óvodában a 3- 6 (7) éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Sok-sok ismétlést, gyakorlást tervezünk, mert ezt különösen a 3-5 éves korosztály kedveli és az így rögzült meséket, verseket feldolgozzák, visszajátsszák a kisgyermekek. A ***bábozás és a dramatizálás*** szintén jelen van a teljes nevelési folyamatban. A bábozás a legjobb eszközök egyike a gyermek feszültségeinek oldásában vagy a tiszta, szép beszéd elsajátításában, vagy a szokások, szabályok gyakorlása során. A drámajáték eszközeinek segítségével a gyerekek észrevétlenül ismerkedhetnek így dolgokkal, kommunikálhatnak, kooperálhatnak egymással játékos szituációkban. Tervünk: ***Színházi és báb előadások*** helyszínével együttműködési megállapodást kötünk, így rendszeresen, a színházi évadban havonta egy alkalommal vesznek részt óvodásaink az Érdi Művelődési Központ által szervezett rendezvényein, ahol változatos gyermekeknek szóló előadások gazdagítják gyerekeink élményeit.

VIII/5.3. Ének, zene, népi játék, tánc

Az Ének, zene, népi játék, tánc mint művészeti nevelés - az esztétikai nevelés része. Az esztétikai nevelés a valóság megismerését a szép felismertetésével és megszerettetésével, a szép igényének kialakításával mélyíti el.

Az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, a népi játék, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek. A népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

A magyar óvodai ének-zenei nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar mondókák és gyermekjátékok, gyermekdalok világa ma is élő hagyomány az óvodában. Ezt követjük mi is, felhasználva a Kodály-Forrai irányvonal által fémjelzett zenei nevelési alaprendszert. Kodály Zoltán azt vallotta, hogy „ismerjük meg saját népzenénket, de ugyanakkor nyissunk kaput a világ nagy mestereinek zenéje előtt is.” A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

A zene, az ének-zenei nevelés komplex hatást gyakorol a gyermekek személyiségének formálódására, ***kitüntetett szerepet játszik a testi, lelki, szociális és érzelmi nevelésben.*** Fontossága miatt már a legkisebbeknél szükséges a zenei képességek és ízlés fejlesztése, formálása, a zenei tehetség felismerése, ösztönzése. Nagyon fontos, hogy sokat énekeljenek a gyermekek bármilyen szituációban és erre biztassa őket példát is mutatva az óvodapedagógus. A zenei képességek fejlődése érzelemmel telített cselekvés következtében, azaz dalok, dalos játékok, tánclépések gyakori ismétlése, eljátszása során alakul. Az énekes játék ezen kívül, mint

önként vállalt tevékenység ***egyben örömforrás és a képzeletet is megmozgató érzelmi töltés*** a gyermekek számára. Éppen ezért naponta alkalmazzuk, gyakoroljuk akár a teremben, akár kint az udvaron, a szabadban.

- A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

VIII/5.4. Vizuális tevékenységek

Rajzolás, festés, mintázás és kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, **szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal**, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Gyermekeink alkotásait óvodánk közösségi tereinek, ill. csoportszobánk falainak dekorálására, közösségi rendezvényen való bemutatására, ünnepségeink hangulatosabbá, meghittebbé tételére használjuk fel.

A vizuális tevékenységek – gyurmázás, agyagozás, rajzolás, festés, batikolás, vágás, ragasztás, barkácsolás, varrás – ***a gyermekek kedvencei közé tartoznak***. A vizualitás, a vizuális nevelés egy ***sajátos látásnevelés, látástanulás***. Ebben a folyamatban a gyermekek kíváncsiságára, utánzási, cselekvési hajlamára építve segítjük elő az őt körülvevő világgal való ismerkedést.

A vizuális tevékenységeket a gyermekek kíváncsiságára, utánzási hajlamára, meglévő tevékenységi vágyára alapozva építhetjük.

A vizuális tevékenység ***lényege*** a cselekvés, a gyakorlás, a gondolatok szabad és kreatív kifejezése, s ennek öröme a fontos, nem az eredmény.

Tartalma:

Rajzolás, festés, (különféle eszközökkel és technikai megoldásokkal) Kézi munka jellegű tevékenységek (agyagozás, gyurmázás, tépés, vágás, ragasztás, varrás, térplasztika, építmények, készítése).

Ennek érdekében úgy alakítjuk ki a csoportszobát és a napirendet, hogy a nap folyamán szinte bármikor legyen lehetősége a gyermekeknek vizuális alkotásra, játékra, ötletek kidolgozására. A gyermekek számára elérhető helyen tároljuk a rajzoláshoz, festéshez, gyurmázáshoz, bábozáshoz, barkácsoláshoz szükséges eszközöket, anyagokat.

A jól kialakított szokásrendszerrel biztosítjuk, hogy a gyermekek a széles skálájú tevékenységrendszer mellett is képesek legyenek környezetüket rendben tartani.

A vizuális nevelés során lehetőleg időkorlát nélkül támogatjuk az alkotótevékenység kibontakozását, de természetesen a játékidő és a vizuális foglalkozások teremtik meg a legoptimálisabb feltételeket. A vizuális nevelésen belül érdemes külön említeni a jeles napok

és az óvodai ünnepek jelentőségét, a sokféle tevékenységet elősegítő hatását. Előtérbe helyezzük a természetes anyagok, termések felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

VIII/6. Mozgás - Mindennapos rendszeres mozgás

Mivel az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, ezért sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal igyekszünk elősegíteni.
Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

Óvodánkban kiemelt figyelmet fordítunk a mozgásra, hiszen ez a gyermekek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben átélt testmozgás elengedhetetlenül hozzájárul a gyermekek harmonikus személyiségfejlődéséhez, önbizalmuk erősödéséhez, valamint az egészséges életvitel megalapozásához.
A mozgás megszerettetését, az óvodai testnevelés hatékonyságát a mozgásanyag változatos és életkornak megfelelő intenzitású gyakorlásával biztosítjuk. A nyugodt, derűs légkörű, játékban gazdag és kellő hatásfokú napi 20-30 perces testmozgás nemcsak a ***kondicionális és koordinációs képességek fejlődését*** biztosítja, de hozzájárul a gyermeki személyiség differenciált fejlesztéséhez is. A ***mindennapi testnevelés*** keretén belül helyezzük el a ***testnevelés foglalkozásokat*** és a heti 1 alkalommal megvalósuló ***úszást,*** is. A feladat az alapmozgásokkal kapcsolatos jártasságok és készségek kialakítása, a motorikus képességek fejlesztése. A mozgás megszerettetése a ***célunk***, ehhez azonban az szükséges, hogy a gyermekek pozitív élményeket éljenek át egy-egy gyakorlat sikeres végrehajtása során.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítjuk. Törekszünk a fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Intézményünk mozgásfejlesztési koncepciója három szervezeti keretre épül, amelyek egymást kiegészítve biztosítják a gyermekek sokoldalú mozgásos tapasztalatait:

a) Spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgás
Kis létszámú óvodánkban bőséges lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek a szabadban és a csoportszobában egyaránt arra, hogy önálló kezdeményezésre, szabad játék közben mozogjanak. A kerti játékok, futás, mászás, biciklizés és a közös mozgásos szerepjátékok során természetes módon fejlődik a nagymozgás, az egyensúly, a mozgásbiztonság, valamint a társas kapcsolatok.

b) Irányított, mindennapos mozgásfejlesztés
Mindennap szervezünk irányított testmozgást, amely életkorhoz, fejlettségi szinthez és egyéni szükségletekhez igazodva zajlik. Ezek célzottan fejlesztik a koordinációt, az állóképességet, a mozgáskészségek összehangolását és a testtudatot. A mindennapos irányított mozgás részét képezik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, valamint a (népi) játékok és a táncok – kiemelten a néptánc –, amelyek játékos, táncos formában segítik a mozgáskultúra gazdagodását. Ezek a tevékenységek nemcsak a ritmusérzék, az egyensúly és a

mozgáskoordináció fejlesztését szolgálják, hanem a közösségi élményt és az érzelmi intelligencia erősítését is. A mindennapos testmozgás megszervezésére az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron kerül sor, így az időjárástól függetlenül biztosított a mozgásos tevékenységek rendszeres megvalósítása.

c) Szervezett mozgásos tevékenység
Óvodánk rendszeresen szervez közös mozgásos programokat, amelyek közösségi élményt nyújtanak a gyermekek számára. Ide tartoznak a sportnapok, az akadálypályák, a természetjárások, erdei séták, valamint a hagyományőrző népi játékokhoz és táncokhoz kapcsolódó események. Ezek során a gyermekek nemcsak mozgáskultúrájukat fejlesztik, hanem mélyebb kötődést alakítanak ki közösségükhöz, hagyományaikhoz és a természethez is.

Mozgásfejlesztő tevékenységeink szorosan kapcsolódnak az iskola-előkészítő feladatokhoz: hozzájárulnak a finommotorikai készségek megalapozásához, az önfegyelemhez, a feladattudat kialakulásához, valamint a figyelemkoncentráció és a kitartás fejlődéséhez. Intézményünk pedagógiai hitvallása szerint a mozgás nem csupán testi fejlesztés, hanem a személyiség egészének formálója, ezért kiemelt helyet foglal el nevelési programunkban. Ezek során a gyermekek nemcsak mozgáskultúrájukat gazdagítják, hanem a közösséghez való tartozás élményét is átélhetik.

Mozgásfejlesztő tevékenységeink szorosan kapcsolódnak az iskola-előkészítő feladatokhoz: hozzájárulnak a finommotorikai fejlesztés megalapozásához, az önfegyelemhez, a feladattudat kialakulásához, valamint segítik a figyelemkoncentráció és a kitartás fejlődését is. Intézményünk pedagógiai hitvallása szerint a mozgás nem csupán testi fejlesztés, hanem a személyiség egészének formálója, ezért kiemelt helyet foglal el nevelési programunkban.

- ✓ ***Az óvodapedagógus feladatai:***
- a gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése
- a mozgáson keresztül értelmi és szociális képességek fejlesztése
- középpontban a tartásjavítás és a mozgásügyesség fejlesztés (prevenciós szemlélet)
- képességfejlesztés a gyermekkor mozgásfejlődési jellemzőinek figyelembevételével
- inger gazdag környezet biztosításával, sokoldalú és megfelelő intenzitású fejlesztés (mennyiség és minőség összhangjával)
- koordinációs képességek: a két test fél mozgásának összerendezése, a testtudat fejlesztése (testkép és testfogalom, testséma), az alakmozgások koordinációjának javítása, valamint a szem – kéz koordináció
- a mindennapi, levegőn történő szabad mozgás biztosítása
- a mindennapi szervezett fejlesztő mozgás biztosítása
- testedzés, testnevelés foglalkozások a szabad levegőn és a tornateremben, kis és nagymozgásos játékok, mozgás koordináció, lábboltozat erősítő gyakorlatok, stb.
- igény és lehetőség szerint különféle sport foglalkozások napirendbe történő illesztése
- a térpercepció fejlesztése
- életkornak megfelelő terhelés, állóképesség fejlesztése

Reményeink szerint a testi képességfejlesztés eredményeként az óvodáskor végére:

Kondicionális képességek tekintetében: az életkori sajátosságoknak megfelelő erőnlét, gyorsaság, hajlékonyság és ügyesség jellemző a gyerekekre. Állóképességük jó, pszichés reakciókészségük átlagos.
A mozgáskoordináció fejlettségét: a megfelelő téri orientáció, ezen belül a testséma kialakulása, a személyes tér megfelelő észlelése jellemzi. Képessé válik a személyes és közös tér megélésére nagymozgásokon keresztül, érett mozgáskoordináció és megfelelő spontán dominancia jellemzi. A szem – kéz – láb – mozgáskoordinációja érett, a szem vagy kéz spontán dominanciája adott helyzetekben megfelelő.

IX. Az óvoda hagyományai és ünnepei

A hétköznapokon rendszeresen ismétlődő tevékenységeket hagyománnyá váló ünnepek – jeles napok – gazdagíthatják, melyeket az évek során szerzett pozitív élmények alakítanak ki. Távlatot jelent a gyerekek számára ezekre az alkalmakra való közös tervezgetés, készülődés, örömmel teli várakozás. Ünnepeinket a természethez, a népi hagyományokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó alkalmakhoz igazítottuk: melyeket a felnőtt közösség játékával, szereplésével is színesítjük („alakoskodás”, néptánc, népdal, éneklés).

Óvodánkban az alábbi ünnepeket, megemlékezéseket tartjuk:

- ✓ ***Az óvodai élet hagyományos ünnepei:***
- Név és születésnapok megünneplése dallal, verssel közösen - egész évben folyamatosan. (zártkörű)
- Anyák napja: köszöntés, ajándékkészítés. (nyílt)
- Apák napja: vidám délelőtti együttjátszás az Apukákkal (nyílt)

- ✓ ***Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek:***

Őszi ünnepkör:

- Szent Mihály napi vásár: megunt játékok cseréje, vásárfia készítése (zártkörű)
- Márton napi ludasságok: megemlékezés Szent Márton történetéről, lámpás készítése (zártkörű)

Téli ünnepkör:

- Télapó: Megajándékozza a gyerekeket a Mikulás. (zártkörű)

Advent, Karácsony: külső jegyekkel, hangulati előkészítéssel. A keresztény kulturális értékek átadásának, ápolásának egyik meghatározó ünnepe a Karácsony. Karácsonyra készülve a család és a szeretet fontosságát hangsúlyozzuk, beszélgetünk az ünnep bensőséges hangulatáról és a saját magunk készítette ajándék örömét, üzenetét éreztetjük meg a gyerekekkel.

Karácsonyi műsor a szülőknek. (nyílt)

- Farsang: vidám délelőtt jelmezben. (zártkörű)

Tavaszi ünnepkör:

Húsvét: hangulati előkészítés, külső formai jegyek készítése, locsolkodás. (zártkörű)

- ✓ ***Nemzeti ünnepek és egyéb ünnepek***

Március 15-i megemlékezés (zártkörű): A zászló, kokárda, huszárcsákó, párta közös készítése során lehetőséget teremtünk a gyerekek által megfogalmazott kérdések megválaszolására, az ünnep hátterének életkornak megfelelő megismertetésére. Ez a rákészülés, ráhangolódás lehetővé teszi nemzeti ünnepünk méltó, a gyerekek számára is átérezhető megünneplését.

- ✓ ***Helyi szokásokhoz kapcsolódó ünnepek:***

- Játszó-és munkadélutánok
- Nyílt napok

- ✓ ***Időszakos ünnepek, a természet jeles ünnepei: (Ezen megemlékezések mindegyikét zártkörűen tartjuk)***

- Állatok Világnapja
- Víz Világnapja
- Föld napja
- Madarak és fák napja
- Környezetvédelmi Világnap
- Autómentes világnap

- ✓ Egyéb ünnepek:
  - Magyar népmese napja
  - Zene világnapja
  - Legszebb mesém-, versem napja

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek maguk is aktívan részt vegyenek az ünnepi előkészületekben, szervezésben

- gyűjtőmunka: kirándulásokon, a család bevonásával otthonról, az óvodapedagógusok részéről zenei és irodalmi anyag gyűjtése
- „ nagytakarítás”
- az óvoda helyiségeinek díszítése
- közös sütések
- ajándékkészítés a szülőknek
- a témákhoz kapcsolódóan kiállítások megtekintése

A ünnepek és hagyományéltető programok személyiségfejlesztő hatásai – a fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Játékos térmozdulatokat ismer, alkalmaz
- Dallamot, ritmust, mozgást rögtönöz
- Szívesen dramatizál, bábozik, az ismert mondókák, versek és motívumok felhasználásával: mesélés, népi színjátszás
- Beszéddel, mozgással megjelenítve kitalál történeteket, egyszerű meséket
- Beszédhelyzeteknek megfelelően szófajokat, mondatfajtákat, különböző mondatszerkezeteket alkalmazkodnak

- Játékeszközök, bábok, díszletek, különböző használati eszközök készítésével a vizuális látás és érzékelés fejlődése
- A közös tevékenységekben a gyerekek aktívan vesznek részt, a kialakult szokások a gyerekek igényévé válnak
- Elfogadják az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat (leányok-legények szokásai) szituációtól függően elfogadja az alá, fölé és mellérendeltségi helyzeteket
- Segítséget nyújtanak egymásnak, ha szükséges, önállóan is keresik a segítségnyújtás formáit
- Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival, vigyáznak munkájuk eredményeire
- Érdeklődnek egymás iránt, figyelnek egymásra, türelmesen meghallgatják egymást és az óvodapedagógust, az alapvető metakommunikációs jelzéseket felfogja, alkalmazza
- Tudják, hogy egy összetartozó közösség tagjai, örüljenek a közösen elért sikereknek
- Tisztában vannak az alapvető udvariassági szokásokkal és alkalmazzák azokat (köszönés, kérés, stb.).
- Alkalmazkodnak és fogadják el az alapvető szabályokat, korlátokat, késleltetni tudják szükségleteiket, kialakul feladattudatuk, feladattartásuk szintje megfelelő
- Kialakul egészséges „én-tudatuk", tolerálják egymás különbözőségét, akaratukat alá tudják rendelni mások akaratának
- Érdeklődést mutatnak az iskola iránt

X. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Szervezeti és időkeretek
A nevelés-tanulás tervezése és időkeretei

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-40 perces), csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyermek egyéni szükségleteihez. Az óvodai élet megszervezése során törekszünk a személyes interakciókra, élőszavas mese és közösségi játékélmény biztosításával.

Napirend

	9 óra nyitva tartás
Játék és szabadidős tevékenység	4,5 óra
Étkezés, pihenés	3 óra
Öltözködés, tisztálkodási tevékenység	1 óra
Komplex foglalkozások naponta	5 – 40 perc

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő.
Heti rend

Hétfő	Mindennapi testnevelés	Mese-vers	-
Kedd	Mindennapi testnevelés	Mese-vers	Matematika
Szerda	Mindennapi testnevelés	Mese-vers	Művészeti tevékenységek, ének-zene
Csütörtök	Mindennapi tevékenység	Mese-vers	Természeti-társadalmi környezet megismerése
Péntek	Mindennapi testnevelés	Mese-vers	Művészeti tevékenységek, Vizuális tevékenység

XI. Az óvodai nevelés/tanulás tervezése

A tevékenységek megszervezésénél maximálisan biztosítjuk a gyermeki jogokat, figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét. Mind ezek kielégítésére indirekt, a gyermeki aktivitást biztosító módszereket alkalmazunk.
A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját.
Az óvodapedagógusok a tanulást biztosító feltételek megteremtése során építenek a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Foglalkoztatási formák
- Frontális (csoportos) –az egész csoport együttesen részvételével
- Mikro csoportos –a gyermekek foglalkoztatása kis csoportban történik (főleg képességfejlesztésnél alkalmazott)
- Egyéni –képességfejlesztésnél alkalmazott (logopédus, fejlesztő pedagógus)

Szervezési formák: 5-40 perces csoportos foglalkozások tervezése és szervezése
- Kötött –ritkábban alkalmazott forma (inkább nagycsoportban, ill. testnevelés foglalkozásoknál)
- Kötetlen (kezdeményezés) –leginkább ezt alkalmazzuk. A játékból indul és a gyerekek megfelelő motiválása, érdeklődése az alapja.

Korszerű tanulásszervezési formák alkalmazása:
- Kooperatív technikák

Projekt módszer projektnapok, ill. projekt hét keretében

Differenciálás:
- A gyerekek képességének megfelelő, egyénre szabott feladatok adása.
- Ünnepélyek alkalmával egyéni adottságoknak megfelelő versek, szerepek.
- Bátortalan, félénk gyerekek buzdítása, önbizalmuk erősítése.

Fő alapelvek:
- Játékosság: Játékba ágyazott képességfejlesztés, játékból indított foglalkozások/ismeretszerzés, fejlesztő hatású játékok

• Komplexitás: Az egyes nevelési területek nem különülnek el egymástól.
A kezdeményezéseken komplex módon megjelenik mindegyik fejlesztési terület.
• Multikulturális nevelés, amely Gyermeknap keretében kerül megvalósításra

Óvodánk reggel 8.00 órakor nyit. Előtte nem, de a délutáni időszakban **fejlesztő, iskola-előkészítő vagy más, kifejezetten nevelési jellegű foglalkozást szervez**, ezen időszakokban **a gyermekek felügyeletét szintén óvodapedagógusok látják el.(Nem élünk a** [Púétv. vhr. 9. § (5) bek., Épr. 33/B. § (5) bek.] lehetőségével

VIII. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység Az intézmény sajátos feladatai

Gyermekvédelem
Gyermekvédelmi tevékenységünket a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról, valamint a köznevelésről és annak módosításairól szóló törvények és jogszabályok határozzák meg: Minden gyermeket érintő döntésben elsődlegesen a gyermekek érdekeit vesszük figyelembe. Biztosítjuk a gyermekek jogait fajra, nemre, vallásra, származásra, stb. való tekintet nélkül. Személyes adatokat meghatározott célból és kötelezettség teljesítése érdekében a törvényi elvárások és előírások szerint kezelünk, ezt megelőzően erről a szülőket tájékoztatjuk. A gyerekeket hátrányos megkülönböztetés nem érheti. A gyerekeknek joga, hogy biztonságban és egészséges környezetben nevelődjenek. A gyerekeket védeni kell a fizikai, lelki erőszakkal szemben. A sajátos nevelést igénylő gyerekkel való kiemelt foglalkozás minden óvónő kötelessége.

Az óvodánk a pedagógiai programja megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre.

Óvodánkban tilos a jogellenes elkülönítés minden formája.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük különösen:

a) az óvodai nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásakor, a felvételi kérelmek elbírálásánál
b) az óvodai szabályrendszer megállapítása és a követelménytámasztás során
c) a teljesítmények értékelésénél
b) az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
c) a különböző juttatásokhoz való hozzáférés során
d az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során

Intézményünk éves munkatervében tervezi az esélyegyenlőségi terv megvalósítását segítő konkrét feladatokat, melyben jelöli a felelősöket és a határidőket. Év végi beszámolójában pedig értékeli azok megvalósulását, a szükséges korrekciókat megteszi.

Gyermekvédelmi munkánk fő céljai:

Alapelvünk: Az óvoda dolgozói, a szülők és a gyermekek körében legyen természetes a másság elfogadása, a mássággal való együttélés.

- A hátrányos helyzetben élő gyerekek problémáinak mielőbbi felismerését követően a probléma kezelése, segítése, ellensúlyozása, a hátrányok csökkentése.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek önmagukhoz képest eljussanak a fejlődő képességük optimális fokára és ehhez megkapják a megfelelő segítséget

- **A célok elérése érdekében feladataink**:
  - családokkal jó kapcsolat kialakítása – tolerancia, bizalom kialakítása a gyermek elfogadtatása a társak körében – tolerancia fokozatosság elvének megtartása biztonság megteremtése gyermek aprólékos megfigyelése, pozitívum kiemelése gyermeki és szülői jogok érvényesítése együttműködés segítő, speciális szolgáltatást nyújtó szervezetekkel a családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően különböző támogatásokhoz történő segítségnyújtás felzárkóztatás megszervezése a prevenció,
  - a gyerek és közvetetten a család segítése az egészséges, értékes, minőségi élethez.

A gyermekvédelmi munka megszervezéséért és ellátásáért az óvodavezető felel.

Gyermekvédelmi feladatok:
Úgy tekintjük, hogy minden pedagógus kötelezettsége, hogy részt vegyen a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. Segíteni a gyermek képességeinek, tehetségének kibontakoztatását, a hátrányos helyzetű gyermek, felzárkóztatását.

A nevelőtestület minden tagjának feladata a gyermekvédelemmel kapcsolatos munkák elősegítése.

- a problémákat, a hátrányos helyzetet okozó tüneteket felismerni, és ha szükséges szakember segítségét kérni,
- nyilvántartás vezetése a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekről
- rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kísérni,
- szükség szerint családlátogatások végzése a csoportvezető óvónővel, szükség esetén a gyermekvédelmi felelőssel,
- a családok szociális és anyagi helyzetének figyelembevételével, a különböző támogatásokhoz való hozzájutást javaslatával elősegíteni,
- Illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó, feladatot ellátó más személyekkel, intézménnyel és hatóságokkal, Gyerekjóléti Szolgálattal a kapcsolatot felvenni
- a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változásának folyamatos nyomon követése.
- A családi nevelés gyermek iránti felelősségének erősítése.
- Tapintatos egyéni, személyes kapcsolattartás a gyermekek egészséges testi és lelki fejlődése érdekében a szülői házzal.
- A gyermekek jogainak tiszteletben tartása.
- A gyermekek érdekeinek mindenek felett álló jog érvényesítése.
- A titoktartási kötelezettség az óvoda valamennyi alkalmazottjára vonatkozik.
- Megakadályozni bármilyen hátrányos megkülönböztetést a gyermekkel szemben.

- Az óvoda dolgozói, a szülők és a gyermekek körében legyen természetes a másság elfogadása, a mássággal való együttélés, különös tekintettel a gyermek fogyatékosságára, retardációjára.

Tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek szexuális felvilágosítása a szülők joga.

Amennyiben a gyermek veszélyeztetettségének megakadályozása érdekében tett óvodai intézkedési lehetőségek kimerültek, az óvodavezető köteles felvenni a kapcsolatot az illetékes szervekkel. Intézkedést kér azoktól a szakemberektől, családsegítő, gyámügyi előadó, védőnő, orvos, jegyző, akik illetékesek a gyermek problémáinak megoldásában.

Kétcsoportos óvoda lévén, a csoportvezető óvónő egyben a gyermekvédelmi felelős is. Ezért feladatai az ott meghatározottak. Az intézményi faliújságon kerül kifüggesztésre a felkereshetőségének ideje, helye. De a szülői értekezleten is tájékoztatjuk a szülőket erről.

XII./1 A gyermekvédelem pedagógiai tevékenységének rendszere

Dokumentumai	**Kitöltéséért, vezetéséért felelős**	**Gyakorisága**	**Ellenőrzi**
Anamnézis lap	Csoportos óvónők	A felvétel után	Óvodavezető, Gyermekvédelmi felelős, szükség esetén
Családlátogatás	Csoportos óvónők	Szükség szerint	óv.vez.

Dokumentumai	**Kitöltéséért, vezetéséért felelős**	**Gyakorisága**	**Ellenőrzi**
Beszoktatás Feljegyzései	Csoportos óvónők	A felvétel utáni első negyedév	Óvodavezető
Egyéni fejlettségmérő dokumentáció	Csoportos óvónők	Folyamatosan Felülvizsgálat, kiegészítés évente 2 alkalommal	óvodavezető
Fejlesztési terv	Csoportos óvónők	Folyamatosan, szükség szerint	óvodavezető
Csoportok veszélyeztetettséget felmérő lapja	Csoportos óvónők	Minden tanév elején, szeptemberben	Óvodavezető, Gyermekvédelmi felelős

Dokumentumai	**Kitöltéséért, vezetéséért felelős**	**Gyakorisága**	**Ellenőrzi**
Szakvélemények, Határozatok, Orvosi szakvélemények	Pedagógiai Szakszolgálat Óvó - védő gyámhatósági intézkedésre jogosultak Óvoda orvosa, Védőnők	Szükség szerint -„-	Irattározza és a benne foglaltak érvényesítését segíti: Óvodavezető, Gyermekvédelmi felelős

Dokumentumai	**Kitöltéséért, vezetéséért felelős**	**Gyakorisága**	**Ellenőrzi**
Anamnézis lap	Csoportos óvónők	A felvétel után	Óvodavezető, Gyermekvédelmi felelős, szükség esetén
Családlátogatás	Csoportos óvónők	Szükség szerint	óv.vez.
Beszoktatás Feljegyzései	Csoportos óvónők	A felvétel utáni első negyedév	Óvodavezető
Egyéni fejlettségmérő dokumentáció	Csoportos óvónők	Folyamatosan Felülvizsgálat, kiegészítés évente 2 alkalommal	óvodavezető
Fejlesztési terv	Csoportos óvónők	Folyamatosan, szükség szerint	óvodavezető
Csoportok veszélyeztetettséget felmérő lapja	Csoportos óvónők	Minden tanév elején, szeptemberben	Óvodavezető, Gyermekvédelmi felelős

Beutalók szakszolgálatokhoz	Csoportos óvónők	Szükség szerint - folyamatosan Iskolaérettségi vizsgálatokhoz, rehabilitációs bizottságokhoz, Gyermekjóléti, Családsegítő Központ	Közreműködik: Óvodavezető, gyermekvédelmi felelős
Szakvélemények, Határozatok, Orvosi szakvélemények	Pedagógiai Szakszolgálat Óvó - védő gyámhatósági intézkedésre jogosultak Óvoda orvosa, Védőnők	Szükség szerint -„-	Irattározza és a benne foglaltak érvényesítését segíti: Óvodavezető, Gyermekvédelmi felelős

A nevelőtestületi évzáró értekezleten az óvónők/ gyermekvédelmi felelős értékelik a gyermekvédelmi munkát. Óvodánk SZMSZ-ben és az óvodai csoportnaplóban is leszabályozzuk a gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenységeinket a Knt. ide vonatkozó paragrafusainak rendelkezése szerint.

XIII. Inkluzív pedagógia - Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással - a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

Kötelező alapfeladat ellátásként a logopédia szűrésekben és rehabilitációban részesülnek az arra rászoruló gyermekek.

XIII./1. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek:

A kiemelt figyelmet igénylő sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni fejlesztése

1.*Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek*

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek az, akinek egészségügyi ellátása a szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben a harminchat nevelési napot várhatóan meghaladja, és emiatt a legalább napi négy órai tartamban meghatározott óvodai foglalkozásokon nem tud részt venni. E törvényi rendelkezésnek alárendelve óvodánk kötelezettséget vállal az inzulinfüggő, cukorbetegségben szenvedő, óvodai nevelésben részt vevő gyermekek indokolt esetben történő, intézményünkben megvalósuló speciális ellátása tekintetében.

Óvodánk kollektívája az **1-es típusú diabétesszel és a fokozott kockázatú allergiás betegséggel (anafilaxia)diagnosztizált, élő, az óvodával jogviszonyban álló gyermek gyermekek részére,** egészségük megőrzésére fokozott figyelmet fordít.
(2023.évi LII Törvény 171§ (17; (37)). a szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján a jogszabályban foglalt speciális ellátást biztosítjuk.

Az óvodaigazgató – az ellátás megszervezésével összefüggésben – a pedagógus vagy érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott beosztottja számára előírhatja:
a) a vércukorszint szükség szerinti mérését,
b) szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadását.
Az óvoda alkalmazottjának a speciális ellátásban való részvétele három feltételhez között:
a) munkaköri és végzettségi minimumfeltétel;

b) szakmai továbbképzés sikeres elvégzése;

c) a munkavállaló nyilatkozata a feladat elvállalásáról. ([Nkt. 62. § (1c) bek. a) pont].)

Az 1-es típusú diabéteszes gyermekek ellátását feladat specifikus munkaköri leírás alapján, a jogszabályban rögzített feltételekkel rendelkező dolgozónk végzi.

Elkészítésre került az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek ellátásának speciális eljárásrendje

2.*Tanulási problémákkal küzdő gyermekek* - tanulási nehézséggel küzdők (például: lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok) - tanulási zavarral küzdők (például: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba), a fejlesztő pedagógiai ellátás biztosításával.

3.*Magatartászavarok miatt problémás gyermekek* visszahúzódó (regresszív) és depresszív viselkedésű gyermekek (félénk, csendes, visszahúzódó stb.) Eredményhez vezethet a csoportos és a párban folyó munka, a testre szabott differenciált egyéni munka, motiválás, stb. Fontos a velük való kedves megbeszélések, az eredmények, pozitívumok kiemelése, megerősítése. Ezáltal segíthetjük a beilleszkedést, a társak általi elfogadást, a fejlesztő pedagógiai ellátás biztosításával.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat:

A gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával. A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történik. További feladat megelőzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készültséget.

A BTMN-es gyermekek felzárkóztatására és készségfejlesztésére irányuló kötelező pedagógiai ellátás, fejlesztő foglalkozás biztosítása. (2023.évi LII Törvény 171§ (3)).

Nevelő-fejlesztő munkánkat az óvodapszichológusunk segíti.

Az óvodában alkalmazott pszichológus - A pszichológus tevékenységének fő célja

- A nevelőmunka hatékonyságának segítése, a gyermekek személyiségfejlesztése és lelki egészségvédelme.
- Közvetlen segítség nyújtása a nevelő-fejlesztő munkához, valamint konzultációs lehetőség biztosítása a szülők számára is gyermekük nevelésével, fejlesztésével, óvodai beilleszkedésével kapcsolatos kérdésekben.

A pszichológus feladatai

- A szülőkkel és az óvodapedagógusokkal szoros együttműködésben végzi munkáját.
- Konzultációs lehetőséggel, nevelési tanácsadással segíti a pedagógusokat és a szülőket is gyermekek nevelésében, fejlesztésében és beiskolázásában.
- Csoportlátogatások alkalmával megfigyeli a gyermekek tevékenységét.
- Játék és foglalkozás közben segíti a gyermekek beilleszkedését, társas kapcsolatait és személyiségük, képességeik harmonikus fejlődését.
- Figyelemmel kíséri a gyermekek kimagasló képességeit, erősségeit, közreműködik a tehetséggondozásban.
- Pszichológiai jellegű szűrővizsgálatokat, képességvizsgálatokat végez, főként az iskolára való felkészülés érdekében.
- Terápiás vagy más fejlesztés szükségessége esetén:
    - szülőkkel és az óvodapedagógusokkal való konzultációk után megszervezi a gyermek tovább irányítását a megfelelő szakellátó intézménybe,
    - a szülők beleegyezésével és együttműködésével egyéni és csoportos foglalkozásokat szervezhet.
- A pedagógusok és a szülők jelzése alapján tematikus előadásokat, fórumokat tart fejlődés lélektani, nevelési, vagy a mindennapi élet pszichológiai vonatkozású kérdéseiben.
- Közreműködik az óvodai mentálhigiéné, egészségfejlesztés személyközi konfliktusok terén szükséges prevenciós tevékenységben.
- Az óvoda és a szülők jelzéseinek figyelembevételével végzi tevékenységét.

4.*Beszédfogyatékos gyermek*ek *nevelése*: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban

Beszédfogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít. A beszédfogyatékos gyermek óvodai nevelését megelőzheti a korai fejlesztés. A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképességzavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését. Az óvodai nevelés/fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában. Azoknál a beszédfogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszédfogyatékossághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékosság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

Beszédfogyatékos gyermek esetén a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata

akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. A beszédfogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia, a folyamatos beszéd zavarai, logofóbia, centrális eredetű szerzett beszédzavarok, orrhangzós beszéd), illetve a beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.
Az alapprogramban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek, így az óvodai nevelés a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A gyermekek között fennálló különbségeket pedagógiai programunk kialakításakor mindvégig figyelembe vettük és számos helyen beépítettük. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Odafigyelünk arra, hogy **Az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez:**

- **f**ontos, hogy fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés,
- a fejlesztés ne terhelje túl a habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjai váljanak mindennapi nevelőmunkánk tartalmi elemeivé

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. Óvodánkban az együttnevelés – az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyerek szükségletei szerint.

XIII./2. A tehetséges gyerekek és szüleik segítése, integrálása

Cél:„Tehetségígéretek" gondozása

Óvodáskorban még elég nehéz felfedezni a tehetséget, ezért óvodánkban az 5 év feletti korosztályra koncentrálunk ezen a területen, (persze azért vannak kivételek) hiszen a képességek kibontakoztatása hosszan tartó, sok tényezőtől és feltételtől függő folyamat eredménye, de nap, mint nap találkozunk olyan helyzetekkel, amikor egy gyerek 5-6 évesen ugyan még nem tudja bekötni a cipőjét, de kívülről fújja a bogarak latin nevét. Lehet, hogy véletlenül sem sikerül hibátlanul elmondani egy verset, de olyan csodálatos rajzokat készít egy szál fekete tollal, hogy mindenki a csodájára jár. Lehet, hogy látszólag csak magában diskurál, de ha jobban odafigyelünk, rájövünk, hogy egy öt-hat szereplős színházat játszik magában, magának. Ők azok, akikről hisszük, hogy felnőtt korukban hallani fogunk.

Van, amikor igazunk lesz és van, amikor nem. Az évek alatt vagy megerősödnek és érvényre jutnak a tehetséget összeadó képességek vagy sem, ezért aztán az óvodai életszervezés során a leghétköznapibb és legegyszerűbb felfogást követjük:

Minden gyerek tehetséges valamiben. Lehet, hogy ez nem a legtudományosabb meghatározás, de az óvodában az egyetlen elfogadható pedagógusi hozzáállás. Feladatunk, hogy észrevegyük azokat a tevékenységeket, melyekben legjobban érzik magukat.

Figyelemmel kísérjük érdeklődésüket, kérdéseiket, problémahelyzetekre való reakcióikat és ezek alapján határozzuk meg, hogy hogyan, milyen eszközökkel, módszerekkel tudjuk őket segíteni azon az úton, amelynek végén „tehetséges" emberként működhetnek a világban.

A tehetség kibontakoztatásának alapfeltétele a környezet, a család, a nevelési-oktatási intézmény és a benne dolgozó pedagógusok és a társak. A környezet adja a keretet, a család és a pedagógus közvetíti az értékeket és teremti meg a feltételeket, a társak pedig a katalizátorok.

Óvodánkban a tehetségígéretes gyermekek felismerése:

- ✓ művészi tehetség (képzőművészeti, zenei)
- ✓ pszichomotoros tehetség (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület)

Feladatainknak tekintjük:

- A tehetségígéretek erős oldalának fejlesztését: kíváncsiság ébrentartása, megismerési vágy kielégítse.
- Gyenge oldalak fejlesztését: érdeklődés felkeltése, motivált állapot kialakítása.
- Megfelelő környezet, légkör kialakítását: eszközök körének bővítése, problémahelyzetek teremtése, elfogadás, bátorítás, türelem stb.
- Pihenés, lazítás idejének biztosítását.

A segítségnyújtás legfontosabb módszere a szülőkkel való együttműködés:

- Pl. tehetség (irányultság) felfedezése, fejlesztési irányok tisztázása, egyeztetése.
- Fejlődés közös értékelése.
- Módszertani segítségnyújtás.
- Gyerek érzelmi támogatása, elfogadása.

A fejlesztő pedagógiai ellátás keretében**: a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek** felzárkóztatására és készségfejlesztésére irányuló kötelező foglalkozást biztosítunk.

Valamint a **beszédbeli elmaradással, beszédproblémával küszködő gyermekek rehabilitációját**, megsegítését, fejlesztését a kijáró logopédussal.

A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó, iskolakezdésre felkészítő foglalkozások meghatározása adott esetben a gyermek igényeinek megfelelően kerül megtervezésre.

Optimális esetben elegendő a gyermek fejlődése szempontjából az óvodai csoportban végzett pedagógiai tevékenység.
Ettől eltérő esetek:

- Amennyiben egyes területen az életkorban elvárható fejlettségi szint elérése kisebb megsegítést igényel, a csoportban a szervezett foglalkozásokon differenciált feladatadásra, és a játéktevékenységen keresztül megvalósított egyéni fejlesztésre kerül sor mely az óvodapedagógus, vagy az óvodában dolgozó további szakemberek feladatai közé tartozik
- Ha ez nem bizonyul elegendőnek, csoporton kívül egyéni vagy kiscsoportos célzott fejlesztéssel segít a gyógypedagógus vagy a pszichológus.

Intézményen belüli képességfejlesztés:

- Differenciálás: képességekhez mért feladatok adása; feladatok mennyiségében való eltérés; differenciált segítségnyújtás; képességekhez mért munka jellegű feladatok; irányított tevékenységekben csoportalkotás szempontjaiban; szabad játékidőben (fejlesztő és szabályjátékok).
- Mikrocsoportos / egyéni foglalkozás alkalmazása.
- Komplex tevékenységek (festés, rajz, zene)
- Relaxálás.
- Drámajáték.
- A fejlesztő szakemberek mellett pedagógiai asszisztens biztosítása.
- Speciális foglalkozások ajánlása.
- Fejlesztő szakemberek támogató tevékenysége: gyógypedagógusok és pszichológusok

A Gyógypedagógus-Pszichológus közös feladata, hogy a fejlesztési területeknek megfelelően:

- A bevált módszereket, eszközöket megossza az óvodapedagógusokkal, pedagógiai asszisztensekkel.
- Félévente (január, június) írásbeli értékelést készítsen az érintett gyermekekről, melyet az óvodapedagógus -konzultálva a gyógypedagógus vagy pszichológus kollégával - az egyéni fejlesztési terv részeként kezel.
- Játék és/vagy játékos feladatokat (pl. feladatlap, játékeszközök) ajánljon, esetleg készítsen az óvodapedagógusok számára.

Intézményen kívüli képességfejlesztés:

- Pedagógiai Szakszolgálat szolgáltatásai
- Élményszerző programok keretén belül: színház, múzeum, könyvtár látogatás

Bízunk abban, hogy lelkiismeretes, együttműködő munkánk eredményeképp a gyermekek megállják majd a helyüket az iskola világában.

XV.A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

XV./1 Az óvodában megvalósuló esélyegyenlőségi intézkedések közvetlen céljai

- Az óvodai nevelés közvetlen célja az esélyegyenlőség biztosítása terén a szegényebb családok gyermekeinél jelentkező kognitív hátrányok mérséklése.
- A pedagógiai és az egyéb lépések tehát nem szociális, hanem nevelési/pedagógiai irányultságúak.
- Minden lépés a hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő - a beiskolázhatóságot biztosító - fejlődését szolgálja.
- A szociális hátrányok kompenzálása

A szociális hátrányok kompenzálása nem jelenti azt, hogy az óvoda átveszi, átveheti a család, a szociális ellátórendszer vagy épp a fenntartó szerepét. E helyett mélyebb együttműködésre törekszik a többi szereplővel, a szülőkkel, a Gyermekjóléti szolgálattal, a fenntartóval, az iskolával, a civil szervezetekkel és más intézményekkel.
Az óvoda csak a nevelési, szocializációs folyamatot közvetlenül akadályozó tényezők felszámolása terén bír hatékony eszközökkel.

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mindahoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a teljesítmények értékelése során az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során, a gyermeki jogok gyakorlása során az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során (a jogszabály alapján járó juttatások, illetőleg a nevelési-oktatási intézmény mérlegelése alapján adható juttatások). Az óvoda feladata az is, hogy a tehetségígéretes és képességeihez viszonyítva rosszul teljesítő gyermek részére segítséget nyújtson.

Különleges bánásmódot igénylők még: a nemzeti kisebbségekhez tartozók, a hazájukat elhagyni kényszerülők

Eltérések lehetnek:
Az anyanyelv és a többségi nyelv birtoklása
Kulturális sajátosságok; eltérés a többségi kultúrától
Csoportkohézió; a többséghez való viszony

Multikulturalizmus és interkulturalizmus
Multikuluralizmus.: A kisebbségi társadalmi csoportok nyelvének és kultúrájának megjelenítése a pedagógiai hatásrendszerben.
Interkulturalizmus: Egy óvodában a többséghez és a kisebbséghez tartozó gyerekek együttnevelése

Menedékes gyermekek fogadása: ONOAPnak alárendelve, aktualitás esetén: A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását

XV./2.A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

Óvodahasználó gyermekeink szociokulturális háttere kiegyensúlyozott és jó képet mutat. Munkánk tervezésénél azonban figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró családokét.
Felelősségünk különösen nagy a valamilyen szempontból hátrányos helyzetű (nem megfelelő nevelés, elhanyagolás, túlzott elvárásokat támasztó) gyerekek nevelésében és fejlesztésében. A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordozhatja. Feladatunk az óvoda világát nehezen elfogadó, illetve együtt nem működő, esetleg gyermeküket is elhanyagoló családokkal való - együttműködésre késztető - kapcsolattartás.

A hátrányos helyzet leggyakoribb okai

- A család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendje
- A gyermek és/vagy szülő egészségi állapota

Nevelési hiányosságok:

- kettős nevelés,
- felügyelet és gondozás hiánya,
- helytelen bánásmód (brutalitás),
- érzelmi sivárság, közömbösség,
- könnyelmű, felelőtlen életvitel,
- bűnöző családi háttér
- negatív hatású baráti kör

Anyagi okok lehetnek

- Munkanélküliség
- Létminimum alatti 1 főre jutó jövedelem
- A szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen
- A kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik

Egészségügyi okok

- Születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékosság mozgáskorlátozottság, érzékszervi károsodás, szervi rendellenesség
- Tartós betegség
- Idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek)
- Higiénés hiányosságok

A gyermek személyiségében rejlő okok

- Értelmileg, érzelmileg visszamaradt

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében

- Anyagi támogatás lehetőségeinek kiaknázása.
- Az önművelés igényének kialakítása
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása
- Praktikus ismeretek elsajátíttatása
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakításának segítése: tanácsadás, külső segítség felajánlása
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés
- A testnevelés és sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgás - és feladatmegoldó képességet, az egészséget értéknek tekintő gondozásmódot

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére

- Differenciált fejlesztés.
- Egészségnevelés
- A sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése
- Interkulturális ismeretnyújtás: Pl. életvezetés, Tehetségígéretes gyermekek felkészítése
- Felzárkóztató foglalkozás a valamilyen területen lemaradóknak
- Mozgáslehetőség biztosítása
- Kulturális rendezvények csoportos látogatása.

Szülőknek felajánlott segítség, tervek:

- Fórum – Neveléssel, életvitellel kapcsolatos tanácsadás
- Előadás és tréning a szülők és pedagógusok részére
- Felvilágosítás a szociális juttatások lehetőségeiről a szülői értekezleten, családi beszélgetéseken (fogadó órákon), a gyermekvédelmi megbízott által szóban, valamint írásos tájékoztatón keresztül

XVI. Az óvoda kapcsolatrendszere

XVI./1. Az óvoda és környezetének együttműködése

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, a továbbfejlesztés lehetőségei.

Az óvodai és családi nevelés összhangjának megteremtése érdekében kiemelt feladatunk a családokkal való együttműködés, a megfelelő kapcsolatok kialakítása, felkutatása és mélyítése. Az ehhez szükséges kölcsönös bizalom elvét minden esetben betartjuk. Fontos ehhez a kapcsolat megfelelő kiépítése és kölcsönös ápolása. A családnak jelentős a szerepe, hiszen a gyermekre születése pillanatától hat, alapvető viselkedési és érzelmi modelleket vés be a személyiségébe. A hatékonyabb nevelés érdekében fontos, és az együttnevelés szempontjából meghatározó jelentőségű, hogy megismerjük a gyermekek családját, otthoni környezetüket, élettörténetüket, fejlődési jellemzőiket.
Napjainkban az oktatásirányítás képviselői és a pedagógusok egyaránt világosan látják, hogy társadalmilag is a legnagyobb problémák egyike az erkölcsi kérdések közös értelmezése és azok gyakorlati megvalósulása. Ezért tartjuk nagyon fontosnak, hogy a családokkal együttműködve a viselkedéskultúra fejlesztésére tudatosan irányítsuk a figyelmünket
Ennek érdekében: el kell nyernünk a szülők bizalmát az óvodapedagógusnak kell kezdeményező szerepet vállalnia az óvoda minden dolgozójának előítéletektől mentesen kell közelednie minden családhoz kötelességünk megismerni a családok szokás- és normarendszerét. Pozitív, követendő és példa értékű minta adása dolgozói és intézményi szinten egyaránt .

Célunk az együttműködés terén: a gyermekek személyiségének megismerése, a családok megismerése a gyermek fejlesztéséhez a feladatok egységes értelmezése a gyermeknevelséhez nyújtandó segítségadás koordinálása a kölcsönös bizalom megteremtése. A szülők aktív közreműködésére történő inspirálás saját gyermekeik óvodai nevelése terén: az óvodai és a szülői nevelés kölcsönös megismerése. Az együttműködés szabályainak betartása, a közös célok megvalósítása a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében. Kapcsolattartás a segítő szakma képviselőivel.

A kapcsolattartás az óvodában - Az óvodapedagógus feladatai: Az óvodapedagógus folyamatosan tájékoztatja a szülőket az óvoda életéről, gyermekük óvodai helyzetéről. Fontos, hogy az óvodapedagógus információi a gyermekekről mindig reálisak legyenek. Az óvodapedagógus tiszteli az érzelmeket, segítőkészséget mutat, és magatartásával biztosítja a szülőt diszkréciójáról. Modell szerepe az óvoda-család kapcsolatban is érezhető kell, hogy legyen. Az óvodapedagógus lehetővé teszi - amennyiben a szülő igényli - hogy a család bepillantást nyerjen a csoport hétköznapi életébe is. Egy-egy szülő, vagy szülőcsoport számára nyitott órákat vagy napot szervez, melyben az óvodai élet közvetlen megfigyelése lehetséges. Lehetőséget teremt a szülők gyermekeik fejlődésével és óvodai életével kapcsolatos problémáinak megbeszélésére, valamint a gyermek folyamatos nyomon követésére, eredményeinek megbeszélésére, melyre leginkább a családi beszélgetés (fogadó óra, családlátogatás) kerete alkalmas. A folyamatos kapcsolat alakulásában szerepet vállalhat a Szülői Közösség, mely szülői kezdeményezéseket tolmácsol.

Az együttműködés alapelvei:
A gyermekek nevelése elsősorban a család feladata, joga és kötelessége.
•A gyermeknevelést az óvoda kiegészíti, de hatásukat együttesen erősítve fejtik ki.
•Az együttműködés alapja a kölcsönös bizalom és a tisztelet.
•Az óvodapedagógus legyen a szülő támasza a nevelésben, s legyen kezdeményező
A kölcsönös kapcsolat tartalma a szülő és az óvodapedagógus közötti rendszeres információcsere, egymás tiszteletben tartása.
•Az óvoda minden dolgozója előítéletmentesen közeledjen minden családhoz.
•Az együttnevelés során az óvodapedagógus a családdal szemben alkalmazza az egyéni bánásmód elvét, ügyeljen az egyéni sajátosságokra.

Az együttműködés formái:

- **A gyermek óvodába való lépése előtt** nyitott napjainkon a szülők bepillantást nyerhetnek az óvoda életébe, bekapcsolódhatnak a gyermeknek és felnőtteknek szervezett tevékenységekbe, feltehetik kérdéseiket az óvoda működésével, szokás-, és szabályaival kapcsolatosan. Ekkor történhet röviden a pedagógiai program bemutatása, óvodapedagógusok bemutatkozása az óvodába érkező szülőknek, az óvoda bemutatása, a pedagógiai program megismertetése az óvodapedagógus kezdeményezése alapján – egyeztetve a szülői igényekkel
- A gyermekek óvodába lépése után szülői értekezletek legalább félévenként. Családlátogatások: a szülő és az óvodapedagógus igényei alapján családi beszélgetések (fogadóórák)
- Szülői igényekre alapozottan, szakemberek bevonásával személyre/családokra szabott egyéni beszélgetés szülőkkel, a számukra gondot jelentő és megoldásra váró problémákról
- Előadás és tréning a szülők és pedagógusok részére játszó-, tea-, munka-, és egyéb délutánok: ünnepekre közös készülődés – sütés, barkácsolás faliújságon kifüggesztett információkon keresztül (pl. a nevelés-fejlesztés műveltségtartalmai, óvodai hírek, programok, stb.) óvodai közös ünnepélyek, rendezvények nevelési és működési folyamataink jobbításának céljából a szülők igény és elégedettségmérése → a mérési eredmények visszacsatolása

Az együttműködés továbbfejlesztésének lehetőségei:

- Az információ áramlás javítása, fejlesztése: óvodai weboldal, FaceBook oldal működtetése.
- A szülői megbeszéléseken, szülői értekezleteken adjanak az óvónők, védőnők tanácsot a szülőknek az óvodai táplálkozás otthoni kiegészítésére
- A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezletekre megbeszélési anyagként javasoljuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések kivédését.
- A segítséget igénylő szülők (anyagi, nevelési gondok stb.) minél szélesebb körű támogatása a szülőtársak, ill. pszichológus bevonásával
- Bármilyen okból hátrányos helyzetű gyermekek fokozott segítése.

XVI.2. Az óvodapedagógus és a dajka együttműködése

- ***Az óvodapedagógus és a dajka feladata:*** egymás munkájának segítése, hogy közösen tudják segíteni a gyerekek fejlődését. Ehhez szükséges az együttműködés, amely a célok, feladatok, normarendszer, szokások és hagyományok ismeretén és a közös értékrend kialakításán alapul. Ennek minden esetben ki kell egészülnie a gyerekek egyéni sajátosságainak és a fejlesztési célok ismeretével. Csak ezeken az alapokon elindulva tudunk olyan állandóságot sugárzó közvetlen környezetet biztosítani a gyerekek számára, amely segíti az individuális és szocializációs fejlődésüket.
- Az ehhez szükséges **együttműködés elképzelhetetlen egymás munkájának megbecsülése, tiszteletben tartása és ismerete nélkül.** Ehhez a különböző munkaköri leírások ismeretén kívül elengedhetetlen feltétel a „csoportonkénti közös gondolkodás”, amelynek során az óvodapedagógusok megismertethetik elképzeléseiket, közvetíthetik kéréseiket és a dajkával közösen kialakíthatnak egy olyan napi, heti munkaritmust, mely segíti őket sokrétű feladatainak ellátásában. E nélkül az együttesen kidolgozott, rugalmasan kezelhető, de csoportra jellemző, egymásra figyelő „feladatfelosztás” nélkül nem válhatnak egymást segítőkké.
- ***A dajkák feladatköre kiszélesedett***. A már megszokott étkezéssel, takarítással, szervezési feladatokkal járó munka mellett előtérbe kerül a közvetlen segítői szerepkör. Nagyon sokrétűvé vált az a feladatrendszer, amelyet el kell látniuk ahhoz, hogy valóban hatékony segítői lehessenek a gyerekeknek és az óvodapedagógusoknak egyaránt.
  Természetesen vannak olyan feladatkörök, amelyek kizárólag az óvodapedagógus kompetenciái közé tartoznak. (pl. a csoportélet tervezése, a nevelési folyamat összehangolása, a szülők tájékoztatása a gyerekek fejlődéséről).
  Vannak feladatok, amelyekben a dajka segítőként van jelen (pl. a gyerekek által már ismert tevékenységek irányítása, önkiszolgáló tevékenységek, egyéni, differenciált fejlesztések az óvodapedagógussal egyeztetve, egy-egy tevékenység önálló irányítása stb.)
  Vannak olyan feladatok, amelyek elvégzése önálló feladat is lehet (pl. megszerzett ismeretek és tapasztalatok beépítése munkájába saját elgondolás alapján stb.).
- **A nevelés eredményességéhez a dajka munkája is hozzájárul. Az óvodában a két feladatkör csak egymás kiegészítőjeként működhet.**

- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. Rendelet 33/B paragrafus (5) értelmében: A dajka e**llátja a csoportok és gyermekek önálló felügyeletét abban az esetben, ha a csoportban nem tartózkodik óvodapedagógus. (** Ha az óvoda reggel 8.00 óra előtt vagy a délutáni időszakban nem fejlesztő, iskola-előkészítő vagy más, kifejezetten nevelési jellegű foglalkozást szervez, ezen időszakokban a gyermekek felügyeletét nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy is elláthatja.)
  Az utasítás 2020.09.01-től érvényes. Szerencsére óvodánknak egyelőre nem kell élnie e lehetőséggel.

XVI.3. Az óvodapedagógus és a pedagógiai asszisztens együttműködése
Az óvodapedagógus mellett a nevelési tervnek megfelelően tevékenyen részt vesz a gyermekcsoport életében a pedagógiai asszisztens. Fontos, hogy közösen tudják segíteni a gyerekek fejlődését, ehhez szükséges az együttműködés, amely a célok, feladatok, normarendszer, szokások és hagyományok ismeretén és közös értékrend kialakításán alapul. Az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző – köztük az innovatív - pedagógiai törekvések.

A pedagógus, pedagógiai asszisztens és dajka a modellszerepükből adódóan, különös figyelmet szentelnek a saját öltözködési-, személyi higiénés-, étkezési-, kommunikációs és egyéb viselkedési kultúrájukra, hisz az ő magatartásuk a különböző élethelyzetekben mintául szolgál a gyermekeknek.

Óvodánk nevelőmunkáját a bennünket körülvevő környezet intenzív formában befolyásolja.
Ezért rendkívül fontosnak ítéljük az említett környezettel való **együttműködést**, ami tartalmazza a:

XVI./4. Társintézményekkel való tervezett kapcsolataink

1. Bölcsőde
Nagy segítséget nyújt, ha a kisgyermeknevelő gondozóktól tájékoztatást kapunk az újonnan érkező gyermekek szokásairól, fejlettségéről. Az információk tudatában segíteni tudjuk a gyermekek óvodai beilleszkedését. Örömmel tölt el bennünket, hogy az óvodánkhoz tartozó bölcsődéből több kisgyermek lesz az óvodásunk.
A kapcsolattartás formái, terv: az óvodapedagógusok ellátogatnak a bölcsődébe és tájékozódnak, illetve tájékoztatást adnak a szülők számára az óvodáról, a leendő kiscsoportosok ellátogatása kisgyermeknevelő gondozóikkal az óvodába, közös szakmai tapasztalatcsere a kiscsoportosok beilleszkedését követően.

2. Város óvodái (tervünk, próbálkozásunk!)
Felgyorsult világunk változásainak követése nagy kihívás az élet minden területén. Versenyképes minőséget a nevelés-oktatás területén is csak úgy lehet létrehozni ha „naprakészek vagyunk”, követjük szakterületünk változásait. A legújabb ismeretek, információk megléte azonban nem elegendő. A lehető leggyorsabban alkalmazni is kell azokat, azonban, csak akkor vagyunk képesek felhasználni, ha a neveléstudomány, benne az óvodapedagógia szakterületünket jól ismerjük, naprakész információink vannak. Csupán a

konkrét, friss értékelési adatok és elemzések birtokában dönthetünk jól arról, mely területeken, milyen változtatások szolgálnák a jobbítást, a hatékonyság növelését.
Szervezetünk csak akkor lehet tanuló szervezet, ha a horizontális tanulás módjait ismerjük és alkalmazzuk. Szükséges feltétel tehát, hogy a minőség iránt elkötelezett vezetésnek az óvodapedagógusok is elkötelezettjei legyenek, azaz a folyamatos fejlesztés, az állandó jobbítás szervezeti filozófiáját vallják. Ennek meghatározó szervezeti jellemzői:

- ciklikus értékelési rendszerrel kövessük saját működési gyakorlatunkat
- a teljes szervezet a jobbítás, a fejlesztés elkötelezettje legyen, azaz, a minőségirányítási rendszer (tudatos vagy ösztönös) működtetése elengedhetetlen feltétele a horizontális tanulásnak.

Horizontális tanulás: a tanulás olyan módja, ahol a gyakorlatban keletkező tudás partneri cseréje, egyenrangú felek közötti elosztása történik.
Legfontosabb céljaink: saját pedagógiai rendszerünk folyamatos jobbítása a szakmai együttműködés lehetőségeinek felkutatása a már bevált pedagógiai gyakorlatok (intézményi jó gyakorlatok) megismerése
Előnyei: elsődleges cél mindig a saját szervezetünk működésének jobbítása marad. Nyitott, rugalmas, egymásra figyelő kommunikációt feltételez. Időt, energiát, pénzt takaríthatunk meg: jól működő gyakorlatokat közvetít, saját szervezetünk működésének elemzésére késztet, hisz ez az alapja a megismert új gyakorlatok adaptálásának az adaptált gyakorlat külső „benchmark" (összehasonlítási, mérési alap) lehet egymást támogató fejlesztési rendszerek jöhetnek létre
Megvalósítási feladatok: Hospitálási rendszer működtetése a 2 csoport között.
A hospitálásokkal kapcsolatos adminisztratív és gyakorlati feladatok: szervezés, látogatás fogadása, adminisztráció
Szakmai **Műhely működtetése:** intézményünkben a kis személyi létszámra való tekintettel nem megvalósítható.

3. Város iskolái (tervünk, próbálkozásunk!)
A törvényi változások, a tankötelezettség időpontjának megfelelő értelmezése és gyakorlata. a korábbi évek gyakorlatánál is fokozottabban indokolják a két intézmény típus együttműködését. Elsődlegesen azért érezzük ennek fontosságát, hogy a két intézmény megismerje egymás nevelési és oktatási koncepcióját, megkönnyítve ezzel a gyermekek intézményváltását. A szülők megfelelő tájékoztatása is kötelességünk. Lehetővé kell tennünk, hogy a gyermekek pozitív élményekkel találkozzanak az iskolai élettel kapcsolatosan.
A kapcsolattartás formái: De jó lenne, ha megvalósíthatnánk!!!
Mivel azonban gyermekeink különböző általános iskolákba kezdik meg a tanulmányaikat, ezért a szülők tartják a kapcsolatot az érintett iskolákkal.
De szép, tartalmas terv: Tanköteles korúak látogatása az iskolába tanítók meghívása a nagycsoportok szülői értekezleteire tanítók látogatása - óvodai tevékenységek megtekintése - szakmai beszélgetések óvodapedagógus látogatása az elsős osztályokba, - óralátogatás - tájékozódás a volt óvodásaink beilleszkedéséről szülők informálása: nyílt órák és egyéb iskolai rendezvények időpontjairól faliújságon a szülők tájékoztatása a különböző iskolák által kiküldött szóróanyagok kifüggesztésével, személyes ráhatással

XVI./5. Segítő intézmények, szakemberek

1. Pedagógiai Szakszolgálat

A jelenlegi társadalmi helyzet, a családok megváltozott életkörülményei megkövetelik tőlünk napjainkban, hogy az eddigieknél is szorosabb, együttműködőbb kapcsolatot alakítsunk ki e szakmai és szakszolgáltató intézményekkel. Sajnálatos tény, hogy egyre több kisgyermeknek van szocializációs, viselkedési problémája, ezért szükség esetén segítségül hívjuk a Pedagógiai Szakszolgálat szakembereit. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Mindemellett természetesen nem szabad megfeledkeznünk a tehetséggondozásról sem.

A kapcsolattartás tartalma:

A gyermekek megfigyelése, megismerése után - szükség esetén - a kapcsolatok felvételét az óvoda kezdeményezi.

A megfigyelési tapasztalatok függvényében pszichológus, fejlesztőpedagógus, logopédus látogat el a csoportokba, ahol a szülői beleegyezést követően a közösségben, vagy egyénileg "vizsgálja" a gyermekeket.

Iskolaérettségi vizsgálatra - szükség esetén - a területileg illetékes szakértői bizottsághoz az óvoda vezetője utalja be a gyermekeket az óvodapedagógusi pedagógiai vélemény kíséretében..

2. Gyermekjóléti Szolgálat.

Szükség esetén felvesszük a kapcsolatot a Gyermekjóléti szolgálat munkatársaival.
A szolgálat alkalmazásában lesz a szociális munkatárs.
Egy háromoldalú szerződés biztosítja, hogy bent lehet az óvodában.

3. Egészségügyi szerv – védőnő, gyermek – , fogorvos

Mivel nem rendelkezünk kötelező felvételi körzettel, így hivatalosan az óvodához sem kirendelt orvos, sem védőnő nem tartozik. Az orvosegészségügyi szolgáltatást minden gyermek esetében a saját háziorvosa és védőnője látja el: vizsgálatokat, szűréseket.

4. Fenntartóval

Intézményünk részéről pedagógiai programunk egyfajta kötelezettségvállalás az intézményfenntartó felé arra vonatkozóan, milyen színvonalú óvodai ellátást biztosít a gyerekeknek, és az óvodát igénybe vevő családoknak. Fenntartónk részéről az óvodai nevelésre fordított költségek reálisak, a kiadás-bevétel oldal harmóniában van. A fenntartóval gyakori megbeszéléseken, tervezéseken átbeszéljük, hogy mennyire működünk hatékonyan és eredményesen, teljesítjük-e alapvető funkciónkat.

Cél: A kapcsolat lehetőségeinek folyamatos felülvizsgálatával az intézményfenntartóval, való eredményes és hatékony együttműködés kiemelten az alábbi tartalmak vonatkozásában:

- az intézményi dokumentumokkal szembeni fenntartói elvárások pontosítása
- a beszámoltatás szempontjainak és eljárásrendjének kidolgozása, működtetése

- adatszolgáltatás rendjének szabályozása
- partneri igény-, és elégedettség mérés eljárásrendjének egyeztetése
- egyéb kapcsolattartási tartalmak

Az óvoda és a fenntartó kapcsolata elsősorban a következő főbb területekre terjed ki:

- az óvoda Alapító okiratának kialakítása, módosítására
- pénzügyi-, gazdálkodási tevékenységére,
- az éves költségvetés megismerése, elfogadása, módosítása

- **óvodánk ellenőrzése:** gazdálkodási szempontból; működési szempontból; törvényességi szempontból; a szakmai munka eredményessége tekintetében; az itt folyó gyermekvédelmi tevékenységre a gyermekbalesetek megelőzése érdekében tett intézkedések tekintetében; az óvodában folyó szakmai munka értékelése; az SZMSZ, Házirend és a Pedagógiai Programja jóváhagyása.

A fenntartóval való kapcsolattartás formái

- szóbeli tájékoztatás
- írásban beszámoló évente egy alkalommal(munkaterv értékelése)
- egyeztető tárgyalások és megbeszélések értekezletek
- az óvoda képviseletének szükség és igény szerint biztosítása (vendégek, érdeklődök…)
- fenntartói határozatok átvétele azok végrehajtása céljából
- szükség és igény szerint speciális információszolgáltatás az óvoda szakmai tevékenységéhez kapcsolódóan
- működésünkkel és eredményességünkkel kapcsolatos igény és elégedettség mérés évente egy alkalommal

5. Közművelődési intézményekkel

A város kínálta sajátos lehetőségeinket (pl. könyvtár, múzeumok, Művelődési Ház) tudatosan építjük be a nevelőmunkánkba. Az interneten, különböző honlapokról folyamatosan tájékozódunk - többnyire kiemelten a gyermekeknek szóló - aktuális havi programokról és rendezvényekről. Ezeken – egyeztetve a szülőkkel - évente néhány alkalommal, a csoportos óvodapedagógusokkal vesznek részt a gyerekek, vagy elhívjuk őket óvodánkba. Ezeket a gyermekprogramokat a családoknak is ajánlani szoktuk.

6. Az óvoda élelmezését biztosító vállalattal

Kapcsolattartásunk során igyekszünk megfigyeléseinkre alapozott mérési eredményeinkkel rendszeresen visszajelezni a mindenkori élelmezési vállalatnak, melynek alapja:

Az egészséges táplálkozás érdekében gyermekeinknek naponta az öt alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kellene fogyasztania Az alapélelmiszer-csoportok között a következőket tartjuk számon: (1) kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs, (2) gyümölcs, zöldség, (3) hús, hal, tojás, (4) tej és tejtermék, (5) olaj, margarin, vaj, zsír

Célunk, hogy az óvodai élelmezés minél inkább biztosítani tudja a gyermekek számára az egész napra szóló megfelelő élelmiszerek szükségességét. Kiemelt szempont a magas telített zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére irányuló teendők rögzítése, a főzőkonyhának jelzése.

A diabéteszes gyermekek esetében elengedhetetlen a konyhával való kapcsolat, hiszen a cukorbetegség kezelésében meghatározó az étkezés, melyet az étkezésenként grammra bontott cukormennyiség alapján dietetikus határoz meg.

XVI./6. Szakmai szervezetek

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a felkínált szakmai képzéseket, programokat.

1., Pedagógiai Intézetek
2., Pedagógiai oktatási központ
3., Magyar Óvodapedagógiai Egyesület
4., Környezeti nevelésünket segítő egyesületek (Zöld Szív Ifjúsági Természetvédő Mozgalom, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, Egészségesebb Óvodák Nemzeti Hálózata)
5., Más városok baráti óvodái

Az együttműködéshez ***óvodánk kezdeményezőként is jelen van,*** és valamennyi esetben folyamatos, rendszeres kapcsolattartás a célunk.

Az óvoda és a környezetének együttműködésében legkiemelkedőbb alkalmak az óvodai ünnepek, a szülőkkel közösen megvalósított rendezvények, kirándulások, programok.

Tervünk továbbá a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében a külhoni magyar óvodákkal felvenni a szakmai kapcsolatot. Legelső lépésnek tartjuk annak felderítését, hogy mely külhoni magyar óvoda tart igényt, és milyen szinten a velünk való kapcsolatlétesítésre. Tervünk Vajdaság, és Kárpátalja területén megpróbálkozni a szakmai kapcsolat létrehozásával.

XVII. Szolgáltatásaink

Az óvoda a helyi pedagógiai program keretein túl ***egyéb szolgáltatásokkal*** segíti a gyermekek személyiségének kibontakoztatását. Ezek a szolgáltatások:

- Ismerkedés az ***angol nyelvvel*** (heti 5 alkalommal – minden nap, a napi tevékenységekbe ágyazottan, és szervezett angol nyelvű foglalkozás során)
- ***Ovis Torna*** (hetente több alkalommal, a délutáni órákban)
- **Úszásoktatás** heti 1 alkalommal az Érdi Gárdonyi Géza Tanuszodában.
- Egyéb: Gerinc torna, Lábboltozat korrekció, dráma foglakozás, Zeneovi, Ingó-Bingó néptánc-népzene foglalkozás, Bibliával ismerkedés.

XVIII. A pedagógiai munka dokumentációi - a gyermekek fejlettségállapotának mérése

1. Óvodánk írásos dokumentumai:
- Az óvoda első számú, központi szabályozó dokumentumai:
Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
↓
Balambér Óvoda Pedagógiai Programja
↓
Az intézményvezető éves pedagógiai működési terve
↓
Gyermekcsoport nevelési, tevékenységi programja (Csoportnapló)
↓
Egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentumai
↓
Felvételi - mulasztási napló

XIX. A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése:

***A pedagógiai dokumentáció célja*,** hogy megjelenítse a helyi pedagógiai program elv-, cél-, és feladatrendszerét, meghagyva az óvodapedagógusok választási szabadságát a módszerek és az eszközök alkalmazásában. Az óvodapedagógus feladata, hogy a különböző tevékenységeket, kötetlen és kötött foglalkozásokat a pedagógiai program cél és feladatrendszere mentén logikusan építi fel.

Elvárás, hogy a pedagógiai munka napi gyakorlata összhangban legyen az éves, valamint a kapcsolódó tematikus tervezésben foglaltakkal. Eltérések csak indokolt esetben fordulhatnak elő.

XIX./1. OviKréta

2024 szeptemberétől az óvodai dokumentáció vezetése az OviKréta rendszerben történik. Az óvodapedagógusok feladata, hogy a gyermekekre vonatkozó adatokat, fejlődési naplókat, jelenléti íveket és egyéb kötelező nyilvántartásokat a rendszerben pontosan és naprakészen vezessék. Az OviKréta célja a dokumentáció átláthatóbbá, egységesebbé és biztonságosabbá tétele, valamint az adminisztrációs folyamatok megkönnyítése. A rendszer támogatja az óvodapedagógusokat a gyermekek fejlődésének nyomon követésében, a kapcsolattartásban és az intézményi munka hatékony megszervezésében.

XIX./2. Csoportszintű pedagógiai dokumentumok

- **2.1. Csoportnapló; a gyermekcsoportok nevelési-fejlesztési programja, mely tartalmazza:**
  - ✓ gyermekcsoport összetételére, létszámára, a csoport működésére vonatkozó adatok
  - ✓ Javasolt napi és hetirend
  - ✓ Befogadási terv- értékelése
  - ✓ Éves tanulási terv

- ✓ A csoport szokásrendszerének tervezése; időkerete: 1/2 év ciklusra
- ✓ A csoport szokásrendszerének értékelése; időkerete: 1/2 év ciklusra
- ✓ Tervezett programok, szervezési feladatok
- ✓ Fejlesztési ütemtervek; A tevékenységekben megvalósuló tanulás – Tematikus terv, Reflexió
- ✓ Kapcsolat a szülőkkel
- ✓ Hivatalos ellenőrzések, látogatók
- ✓ Szülői nyilatkozatok
- ✓ Balesetek nyilvántartása
- ✓ A csoport életével kapcsolatos feljegyzések
- ✓ Speciális fejlesztésben résztvevő gyermekek névsorai
- ✓ Óvó-védő szabályok
- ✓ A csoportban elvégzett egészségügyi szűrések/ ellenőrzések Ünnepek, hagyományok, események
- ✓ Szülői értekezletek dokumentációi

- **3.2. Felvételi és mulasztási napló;** időkerete: naponta, a mindenkori utasítás szerint.

- **3.4. A gyermekek fejlettség állapotának mérése**
  - Egyéni fejlődés nyomon követésének dokumentuma
  A tanév során két alkalommal végeznek az óvodapedagógusok méréseket, amelyek alapul szolgálnak, a gyermekek egyéni fejlesztési tervének elkészítéséhez.

  Vizsgálatot végeznek az óvodapedagógusok.

  A gyermekek felméréséhez a mindennapi megfigyelések, egyéb képességmérő tesztek, nyújtanak segítséget az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez.

  Az egyéni fejlesztési tervet a tanév kettő félévére készítik az óvodapedagógusok.

  A szülőtől a felmérés előtt beleegyező nyilatkozatot kérünk, illetve a mérés eredményéről tájékoztatjuk őket.

  Kiscsoportban bemeneti, a nagycsoportban kimeneti mérést végez az óvodapedagógus.

4. Fejlődési napló: egységes vezetésére - felmenő rendszerben

A nyomon követésnek sokféle módja ismert, ez a fejlődési napló a gyermekek széles körű megismerésén alapuló, kompetenciáik figyelembe vételét előtérbe helyező, szöveges és kódolásos rendszer. Célja a gyermekek megfigyelése és a megismert képességekre alapozott fejlődés differenciált segítése.

A Fejlődési napló legfontosabb jellemzői - Az óvodapedagógusok feladatai:

- ✓ Az egyes szempontokhoz rendelt mutatók a fejlődés adott állapotát reprezentálják.
- ✓ A mérési és értékelési eredmények felhasználása elengedhetetlen a fejlesztés során, a saját pedagógiai gyakorlatában.

- ✓ Az értékelés a további fejlesztés kiindulópontjaként, egyéni fejlesztési tervként értelmezendő.
- ✓ A gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követi, évente két alkalommal írásban rögzíti.
- ✓ A fejlődési naplóba – összhangban a tematikus tervekkel – félévente elhelyezésre kerül 1-1- gyermeki produktum.
- ✓ Indokolt esetben kezdeményezi a szülőnél a szakszolgálat igénybevételét
- ✓ A gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét – szükség szerint, de legalább félévenként – rögzíti
- ✓ Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat
- ✓ A szülő kérésére az óvoda tájékoztatót készít a gyermek óvodai fejlődéséről, és javaslatot tesz a gyermek további fejlődéséhez szükséges intézkedésekre (a továbbiakban: fejlesztési javaslat). A fejlesztési javaslat elkészítését a szülő az iskolába lépést megelőző három, illetve az iskola megkezdését követő hat hónapon belül kérheti. A fejlesztési javaslatot az óvoda átadja a szülő részére.
- ✓ A fejlesztő munka során a gyermeki produktumok tudatos felhasználásával nyomon követhető a PDCA – SDCA ciklus (tervezés, megvalósítás, ellenőrzés-értékelés, szükség szerinti korrekció, alkalmazás a tapasztalatok beépítésével).

Módszertani ajánlás a fejlődési napló vezetéséhez:

- ✓ Cél, hogy a nyomon követés a mindennapok tevékenységeibe beágyazva realizálódjon.
- ✓ A gyermekek fejlettségi állapotáról szóló szülői beszélgetések (fogadó óra, családlátogatás) tartalmát a fejlődési napló bejegyzéseire szükséges alapozni.
- ✓ A szülő a fejlődési naplóban aláírásával ad nyomatékot a közös megbeszélések tartalmának.

5. A foglalkozástervek készítésének intézményi gyakorlata

- ✓ Gyakornok minden napra készít foglalkozástervet/terveket
- ✓ amennyiben külső vagy belső ellenőrzés, látogatás (hospitálás, belső továbbképzés) várható, az érintett pedagógus köteles foglalkozástervet készíteni, amelyet átad a látogatóknak, vezetőnek,
- ✓ Azok a pedagógusok, akiknél a teljesítményértékelés során a 2. sz. pedagógus kompetencia terület (tervezés és az arra való reflektálás) átlag eredménye nem éri el a 75%- ot, kötelesek foglalkozástervet írni minimum heti 5 X alkalommal
- ✓ Azok a pedagógusok, akiknél a teljesítményértékelés során a 2. sz. pedagógus kompetencia terüket (tervezés és az arra való reflektálás) átlag eredménye 85% vagy annál magasabb eredménnyel zárul (kivéve a b) pontban foglaltakat) egy-egy tematikus tervhez kapcsolódóan 3, azon túl pedig saját belátásuk alapján készítenek foglalkozástervet.
- ✓ A foglalkozástervek formai kivitelezése megkötéseket nem tartalmaz.

XIX./3. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése és értékelése

Folyamatos adminisztrációs munkát igényelnek az OviKréta rendszerben. A vezető óvónő a csoportlátogatások alkalmával folyamatosan ellenőrzi és értékeli a tervezést. Az óvónők pedig az év végén szóbeli értékelést végeznek a gyermekek közösségi életének és egyéni fejlődésüknek alakulásáról.
A csoportok év végi értékelései határozzák meg a következő év kiemelt feladatait.
2024. szeptemberétől az óvodai dokumentáció – így a gyermekek fejlődésének nyomon követése is – az OviKréta rendszerben történik. A pedagógusok feladata, hogy ebben a rendszerben pontosan és folyamatosan rögzítsék a gyermekek fejlődési állapotát, erősségeit és fejlesztendő területeit (pl. értelmi, testi, szociális, lelki fejlettség), a fejlődési jellemzők és ütem egységes dokumentálása érdekében. Az OviKréta célja a dokumentáció átláthatóságának, egységességének és biztonságának növelése, valamint a pedagógiai munka hatékonyságának támogatása – különös tekintettel az egyéni fejlődési terv kialakítására és a differenciált nevelés elősegítésére.

Elveink:
- Először igyekszünk megismerni a gyermeket (beszélgetések, megfigyelések módszerével). Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekről minél több ismeretet szerezzünk, de mindezt minél több természetes élethelyzetből merítve. Minél kevesebbszer, minél kevesebb ideig szeretnénk kiemelni a gyermeket a tevékenységből, játékból. Biztosítani szeretnénk, hogy a gyermek élhesse a maga természetes, gyermeki életét.
- Az eredményt rögzítjük.
- Folyamatosan szeretnénk megismerni a gyermekeket, illetve a gyermek fejlődését nyomon követni, és ezáltal meghatározni a fejlesztés vonalát a gyermek fejlődéséhez igazodva.
- A gyermeki személyiségfejlődés legfontosabb összetevőit figyelembe véve, az óvónői önállóságra, módszertani szabadságra építve, olyan eszközöket alkalmazunk, amelyek a gyermek megismeréséből indulnak, lehetőséget biztosítanak a felzárkóztatásra és a tehetséggondozásra egyaránt. (különféle szempontsorok, cselekvő feladatok összeállításával)
- A regisztrált megfigyelési eredményeket a szülő számára is jó információhordozónak tekintjük gyermekük aktuális állapotáról. Fogadóórákon megismeri a gyermekéről vezetett személyiséglapok tartalmát a szülő, és azt aláírásával igazolja. Észrevételeikkel kiegészíthetik, korrigálhatják szükség esetén az óvónő tapasztalati eredményét, hiszen a gyermek tulajdonságainak, viselkedésének bizonyos aspektusait ők ismerik jobban.
- Óvodánkban a DIFER mérési rendszert alkalmazzuk a tanköteles gyermekeink részére.

7. A pedagógiai szakmai munka eredményessége, amiből megtudhatjuk, hogy a gyermekek javára cselekszünk:

- ✓ játékuk ötletgazdagságából
- ✓ türelmes viselkedésükből
- ✓ az akadályok kigondolásából és ügyes legyőzéséből
- ✓ a szabályok megtartásából, konkrét helyzetekhez való alkalmazkodásukból
- ✓ fantáziadús, komoly játszásukból, találékonyságukból
- ✓ az ismétlési kedvtől, önálló, sikeres szervezéseikről,
- ✓ az agresszió csökkenéséből
- ✓ megszólalásuk bátorságából, beszédük kifejező és kapcsolatteremtő funkciójának előtérbe kerüléséből

8. A gyermekekre vonatkozó mérés:

Célja: - útmutatást adjon a gyermekek egyéni fejlesztéséhez
- a nevelőmunkánk hatékonyságának nyomon követése

Elvei: - a mérés a gyermek megszokott, természetes környezetében történjen
- a csoport óvónői végezzék, a csoport napirendjéhez igazodjon

Fajtái: ***a, Bemenetmérés***

Célja: - ismerkedés a gyermekekkel és családjával
- óvodába lépés után 2-3 hónappal a gyermek életkorának megfelelő érettség mérése

Formája: Személyiséglap (szülők által kitöltött kérdőívvel)
A beszoktatás jellemzői

b, Folyamatmérés

Célja: a gyermekek fejlődési folyamatának időszakos mérése

Formája: Fejlettségmérő lap (óvodába lépéstől – óvodáskor végéig)
csoportnaplók nevelési tervének értékelése

c, Kimenetmérés:

Célja: Fejlesztésük hatására a gyermek az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

Ideje: nagycsoportosoknál október vége

- A gyermek fejlődésének nyomon követésénél alkalmazott módszereink:
  - ✓ megfigyelés,
  - ✓ elemzés,
  - ✓ értékelés,
  - ✓ mérés.

- A dokumentációba betekintést nyerhet az óvoda belső partnerei közül:
  - ✓ óvodavezető,
  - ✓ pedagógiai asszisztens, fejlesztőpedagógus, logopédus,pszichológus, szülő, gyermekvédelmi felelős és a fenntartó

9. ***A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció (portfólió) tartalmazza***

- ✓ 1. A gyermek anamnézisét (a gyermek adatai, csoport beutaló, a gyermekről szóló kérdőíves személyiséglap)
- ✓ 2.A gyermek fejlődésének nyomon követését (2.5) 3-6 (7) éves korig. Mérés évi két alkalommal: az értelmi fejlettség
  a mozgásfejlettség
  a beszédfejlettség értékelése
  a hallás, látás
  a szociális fejlettség
  az érzelmi fejlettség
  az egészséges életmódra nevelés területén történő felméréseket.
  játék fejlődés alakulása.

  Speciális mérések (pld. DIFER, szociális kompetencia mérés, KOFA- teszt, stb.) eredményeit tartalmazó dokumentumok

- ✓ 3. A szükséges fejlesztési területek és feladatok meghatározását.
- ✓ 4. Nyilvántartó lapot a szülők tájékoztatásáról.

5.Szakértői bizottság vizsgálatának dokumentumai (amennyiben van ilyen)
6.Óvodapedagógusi döntés alapján: A gyermek tenyér, talplenyomatát, teste körülrajzolását óvodába lépéskor és óvodáskor végén.
7.A fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedéseket tartalmazó dokumentumai (amennyiben van ilyen)

- Egyéni fejlesztési terv
- Gyógypedagógus féléves értékelése
- Pszichológus féléves értékelése

8.A beszoktatás tapasztalatait.

Egyéni fejlesztési terv

A szakértői bizottság szakvéleményében meghatározott fejlesztési területek alapján, a segítő szakemberekkel (gyógypedagógus, pszichológus,) együttműködve készíti el az óvodapedagógus az egyéni fejlesztési tervet, amely az érintett gyermek fejlődési naplójában kerül elhelyezésre.

Az egyéni fejlesztési terv tartalmazza:

- a fejlesztendő területeket
- a tevékenységet, amelyet az óvodapedagógus felajánl
- az eszközöket
- a foglalkoztatási formát
- a fejlesztés gyakoriságát, időpontjait
- a fejlesztés kimenetelét (fejlődés, stagnálás, visszalépés…)

A pszichológus által vezetett dokumentumok

- Pszichológiai munkanapló
- Óvodapszichológusi anamnézis
- Óvodapszichológusi megfigyelési jegyzőkönyv
- Óvodapszichológusi jellemzés
- Szülői beleegyező nyilatkozat

Az egyéni fejlesztési tervekre alapozott fejlesztés eredményeiről az óvodapedagógus, pszichológus és a (gyógypedagógus) logopédus szükség szerint, de legalább negyedévenként konzultáció formájában egyeztet.

Indokolt esetben kezdeményezzük, a szülőnél a szakszolgálat igénybevételét. Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét szükség szerint, de legalább félévenként - rögzíti. Feljegyezzük a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat és félévente a külön, célirányos fejlesztést igénylő gyermekek esetében fejlesztési tervet készítünk.

A Fejlődési napló dokumentumait egyénenként összefűzve, vagy dossziékban szükséges tárolni.

10. Az óvodapedagógus – a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatos feladatai:

- ✓ Hetirend, napirend összeállítása.
- ✓ Nevelés-tanulás tervezése: éves, féléves, havi, heti.
- ✓ Kiscsoportban beszoktatási terv elkészítése, valamint a fogadóórák megtartása, a dokumentum elhelyezése a naplóban.
- ✓ Egyéni fejlődési lapok vezetése a gyermekekről.
- ✓ Nevelés-tanulás értékelése.
- ✓ Belső ellenőrzések elvégzése dokumentálása.
- ✓ Éves anyaggyűjtés dal, dalosjáték, mondókák, mese-vers, környezeti témák.

Az elektronikus úton előállított, hitelesített és tárolt adatok kezelésének rendje az Szervezeti és Működési szabályzatban és az óvoda Adatkezelési szabályzatában teljes részletességgel megtalálható.

XX. A három év alatti gyermekek gondozása-nevelése

A törvényi rendelkezésnek megfelelően óvodánk biztosítja azon 3 éven aluli gyermekek felvételét, gondozását és nevelését, akik a felvételtől számított fél éven belül betöltik a 3. életévüket, és minden 3 életévét betöltött, jelentkezett gyermek felvételt nyert.

Esetükben munkánk célja a felvett gyermekek testi és lelki és értelmi fejlesztése, az optimális fejlődésük elősegítése, a gyermekek életkorának, és egyéni sajátosságaik figyelembe vételével, és egészségi állapotának megfelelően.

A nevelési stratégiánk is alapjaiban megegyezik az óvodai nevelési stratégiával, az életkori sajátosságok miatti módszerbeli és tartalmi különbségek figyelembe vételével.

A gondozás (öltözködés, tisztába tevés, illetve WC-használat, kézmosás, étkezés) és a játék, mint e korosztályi élet egyenrangúan fontos helyzetei, melyekben lényeges a gyermek szabad aktivitás iránti igényének és kompetencia érzésének erősítése.

XXI. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

„Az iskolára, az iskolai életre való felkészítés nem funkciója, hanem eredménye a 3-4 éven át tartó óvodai nevelő munkának, amely az egész gyermeki személyiség fejlesztését szolgálja.”

Programunk alapján is joga van gyermekeinknek saját ütemük szerint fejlődni.
Tudjuk és elfogadjuk, hogy minden gyermek fejlődésében vannak megtorpanások. Ezt figyelembe vesszük a nevelés – fejlesztés során. A fejlődés harmóniájára törekszünk, de tudjuk, hogy ez nem egyszerre és nem ugyanabban az életkorban érhető el a gyermekeknél.
Ezért nem határozunk meg kategorikusan fejlődési szinteket a tevékenységeknél sem.
Azt tartjuk ***fontosnak,*** hogy gyermekeink hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodáskor végére testileg, érzelmileg, szociálisan, értelmileg, erkölcsileg gazdagodjanak. Olyan képességeik bontakozzanak ki, amelyekre az iskolakezdéshez szükségük van.
A gyermek az óvodás kor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik.

Ez az egészségesen fejlődő gyermek:

- belső, természetes érése,
- a szülői házzal való együttes óvodai nevelés
- az óvodapedagógusok feladatainak teljesítésével érhető el.

Programunk megvalósításának eredménye, hogy gyermekeink megőrzik játékosságukat, kreativitásukat, természetes kíváncsiságukat.

Az óvodáskor végére a testileg egészségesen fejlett gyermek:

- Szándékosan tudja mozgását, viselkedését irányítani.
- Mozgáskoordinációja, finommotorikája erősen fejlődik.
- Teste arányosan fejlett. Teherbírása, mozgása megfelelő, összerendezett.

Óvodáskor végére a lelkileg egészségesen fejlett gyermek:

- Nyitott, érdeklődő, kíváncsi.
- Érzékelése, észlelése, differenciálódik. A téri észlelés differenciálódása különösen fontos az iskolai munkában.
- Kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás a cselekvő - szemléletes képi gondolkodás mellett.
- Megjelenik a szándékos figyelem, bevésés.

Az óvodáskor végére az egészségesen fejlődő gyermek:

- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról,
- Ismeri lakcímét, szülei foglalkozását,
- A napszakokat meg tudja különböztetni,
- Helyesen közlekedik gyalogosan,
- Ismeri az évszakok jellemzőit és a megfelelő öltözködést,
- Ismeri és védi a környezetében élő állatokat, növényeket és gondozza is azokat,
- Ismeri a helyes viselkedés alapvető szabályait, magatartásformáit, amelyek a természeti és
- társadalmi környezet megbecsüléséhez, védelméhez szükséges,
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak,
- Szívesen, bátran, érthetően kommunikál. Beszédfegyelme megfelelő,
- Mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán-és mássalhangzókat.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A szociálisan érett gyermek:

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- Feladattudata kialakulóban van, érti, és egyre eredményesebben oldja meg a feladatokat, szükség szerint kreatív,
- Önállósága, munkatempója megfelelő,
- Képes az együttműködésre, kapcsolatteremtésre, a felnőttel és gyermektársaival egyaránt kompromisszumot tud kötni,
- Képes elfogadni a tanító személyét - ami elengedhetetlen feltétele a sikeres iskolai életnek.

ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

A pedagógiai program érvényességi ideje a nevelőtestület határozata alapján érvényes:

2025. szeptember 01. – visszavonásig/módosításig

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai:
- szervezeti átalakítás
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt
- ha egyéb érdekegyeztető fórum módosítást javasol
- törvényi előírás

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:
- írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőjének,
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten

Nyilvánosság

A Pedagógiai Programot a nevelési-oktatási intézmény honlapján, annak hiányában a helyben szokásos módon nyilvánosságra kell hozni. (KIR-ben megjeleníteni, közzétételi lista)

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Véleményt nyilvánított:
Szülői Közösség képviselője ..... Dátum: 2025.09.01.

Elfogadta:
Nevelőtestület képviseletében Petaki Dorka Dátum: 2025.09.01.

Jóváhagyta:
Fenntartó képviseletében ..... Dátum: 2025.09.01.

Balambér Világa Alapítvány
1224 Bp., Dózsa Gy. út 93/b
Adószám: 18201976-1-43

Nyilvánosságra hozatal: 1 – 1 példány az óvoda csoportjában és a vezetői irodában, ahol bárki megnézheti az óvoda nyitvatartási idejében.

Tájékoztatásul hivatalosan megkapják:
Fenntartó
Nevelőtestület
Szülői Közösség

74